

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം
— —

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ
സംഹിതാ പദ പാഠഃ (വാക്യ സംഹിത)

ഋഷികാണ്ഡേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

6 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം പദ പാഠേ ഷഷ്ഠം കാന്ധം.....	3
---	---

6.2 ഷഷ്ഠകാന്ധേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - സോമമന്ത്രബ്രാഹ്മണനിരൂപണം.....	3
--	---

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം

6 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ

സംഹിതായാം പദ പാഠേ ഷഷ്ഠം കാണ്ഡം

6.2 ഷഷ്ടകാണ്ഡേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - സോമമന്ത്രബ്രാഹ്മണനിരൂപണം

6.2.1.1

യദുഭൗ വിമുച്യാ¹ss*തിമ്യം ഗൃഹ്ണീ²യാദ്-യജ്ഞം
വിച്ഛി³ന്യാദ്-യദുഭാവ-വിമുച്യ യഥാ⁴സനാഗതായാ⁵ssതിമ്യം
ക്രിയതേ താദൃഗേവ തദ്-വിമുക്തോ⁶ന്യോ⁷സന്ധ്യാൻ
ഭവത്യ വിമുക്തോ⁸ന്യോ⁹ഥാ¹⁰ss*തിമ്യം ഗൃഹ്ണാ¹¹തി
യജ്ഞസ്യ സന്തതൈ¹² പത്യാന്വാരഭതേ പത്നീ ഹി
പാർഷ്ണഹൃസ്യേശേ പത്നീ¹³യൈ വാനുമതം നിർവപതി
യദ്വൈ പത്നീ യജ്ഞസ്യ കരോ¹⁴തി മിമൂ¹⁵നം തദഥോ¹⁶
പത്നീയാ ഏവൈ- [ ] 1

6.2.1.1 - Padam

യത് | ഉഭൗ | വിമുച്യേതി വി - മുച്യ | ആതിമ്യം |
ഗൃഹ്ണീയാത് | യജ്ഞം | വീതി | ഛിന്യാത് | യത് |
ഉഭൗ | അവിമുച്യേത്യവി - മുച്യ | യഥാ |

അനാഗതായേത്യനാ - ഗതായ | ആതിഥ്യം | ക്രിയതേ |
 താദൃക് | ഏവ | തത് | വിമുക്ത ഇതി വി-മുക്തഃ | അന്യഃ |
 അനന്ധാൻ | ഭവതി | അവിമുക്ത ഇത്യവി - മുക്തഃ |
 അന്യഃ | അഥ | ആതിഥ്യം | ഗൃഹ്ണാതി | യജ്ഞസ്യ |
 സന്തത്യാ ഇതി സം - തതൈ | പത്നീ | അന്യാർഭത
 ഇത്യനു - ആർഭതേ | പത്നീ | ഹി | പാരീണഹൃസ്യേതി
 പാരി - നഹൃസ്യ | ഊശേ | പത്നീയാ | ഏവ |
 അനുമതമിത്യനു - മതം | നിരിതി | വപതി | യത് | വൈ |
 പത്നീ | യജ്ഞസ്യ | കരോതി | മിമുനം | തത് |
 അഥോ ഇതി | പത്നീയാഃ | ഏവ | 1 (50)

6.2.1.2

-ഷ യജ്ഞസ്യോന്യാരംഭോ സമ്പൂർണ്ണൈത്യ യാവദ്-ഭിർവൈ
 രാജാസനുചരൈരാഗച്ഛതി സർവ്വേഭ്യോ വൈ തേഭ്യ ആതിഥ്യം
 ക്രിയതേ ഛന്ദാസ്സി ഖലു വൈ സോമസ്യ
 രാജേണാസനുചരാണൃഗേ-രാതിഥ്യമസി വിഷ്ണവേ ത്വേത്യാഹ
 ഗായത്രിയാ ഏവൈതേന കരോതി സോമസ്യോഽഽതിഥ്യമസി
 വിഷ്ണവേ ത്വേത്യാഹ ത്രിഷ്ടുഭ ഏവൈതേന കരോത്യ-
 തിഥേരാതിഥ്യമസി വിഷ്ണവേ ത്വേത്യാഹ ജഗത്യാ- [ ] 2

6.2.1.2 - Padam

ഏഷഃ | യജ്ഞസ്യ | അന്യാരംഭ ഇത്യനു - ആരംഭഃ |
 അനവച്ഛിത്യാ ഇത്യനവ - ചരിഞ്ഞേത്യ | യാവദ്ദിരിതി
 യാവത് - ഭിഃ | വൈ | രാജാ | അനുചരൈരിത്യനു-ചരൈഃ |
 ആഗച്ഛതീത്യാ - ഗച്ഛതി | സർവ്വേഭ്യഃ | വൈ | തേഭ്യഃ |
 ആതിഥ്യം | ക്രിയതേ | ചന്ദാഴ്സി | ഖലു | വൈ |
 സോമസ്യ | രാജ്ഞഃ | അനുചരാണീത്യനു - ചരാണി |
 അഗ്നേഃ | ആതിഥ്യം | അസി | വിഷ്ണവേ | ത്വാ | ഇതി |
 ആഹ | ഗായത്രിയൈ | ഏവ | ഏതേന | കരോതി |
 സോമസ്യ | ആതിഥ്യം | അസി | വിഷ്ണവേ | ത്വാ | ഇതി |
 ആഹ | ത്രിഷ്ടുഭേ | ഏവ | ഏതേന | കരോതി | അതിഥേഃ |
 ആതിഥ്യം | അസി | വിഷ്ണവേ | ത്വാ | ഇതി | ആഹ |
 ജഗന്തേത്യ | 2 (50)

6.2.1.3

ഏവൈതേന കരോത്യഗ്നയേ ത്വാ രായസ്പോഷദാവന്നേ
 വിഷ്ണവേ യോത്യാഹാനുഷ്ടുഭേ ഏവൈതേന കരോതി
 ശ്യേനായ ത്വാ സോമഭ്യതേ വിഷ്ണവേ യോത്യാഹ ഗായത്രിയാ
 ഏവൈതേന കരോതി പഞ്ച കൃതോ ഗൃഹ്ണാതി

പഞ്ചാക്ഷരാ പക്തിഃ പാക്തോ യജ്ഞോ യജ്ഞമേവാപ്
 രൂന്ധേ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി കസ്താമ് സത്യാദ്-ഗായത്രിയാ
 ഉദയത ആതിഥ്യസ്യ ക്രിയത ഇതി യദേവാദഃ സോമമാ- [ ] 3

6.2.1.3 - Padam

ഏവ | ഏതേന | കരോതി | അഗന്യേ | ത്വാ |
 രായസ്പോഷദാവന്ന ഇതി രായസ്പോഷ - ദാവന്നേ |
 വിഷ്ണവേ | ത്വാ | ഇതി | ആഹ | അനുഷ്ടുഭ ഇത്യനു-സ്തുഭേ |
 ഏവ | ഏതേന | കരോതി | ശ്യേനായ | ത്വാ | സോമഭൃത
 ഇതി സോമ - ഭൃതേ | വിഷ്ണവേ | ത്വാ | ഇതി | ആഹ |
 ഗായത്രിയൈ | ഏവ | ഏതേന | കരോതി | പഞ്ച | കൃതഃ |
 ഗൃഹ്ണാതി | പഞ്ചാക്ഷരേതി പഞ്ച - അക്ഷരാ | പക്തിഃ |
 പാക്തഃ | യജ്ഞഃ | യജ്ഞം | ഏവ | അവേതി | രൂന്ധേ |
 ബ്രഹ്മവാദിന ഇതി ബ്രഹ്മ - വാദിനഃ | വദന്തി | കസ്താത് |
 സത്യാത് | ഗായത്രിയൈ | ഉദയതഃ | ആതിഥ്യസ്യ |
 ക്രിയതേ | ഇതി | യത് | ഏവ | അദഃ | സോമം |
 ഏതി | 3 (50)

6.2.1.4

അഹരത് തസ്മാദ്-ഗായത്രിയാ ഉഭയത ആതിഥ്യസ്യ കിയതേ
 പുരസ്താച്ചോപരിഷ്ടാച്ച ശിരോ വാ ഏതദ് യജ്ഞസ്യ
 യദാതിഥ്യം നവകപാലഃ പുരോധാശോ ഭവതി തസ്മാന്നവധാ
 ശിരോ വിഷ്വതം നവകപാലഃ പുരോധാശോ ഭവതി തേ
 ത്രയസ്ത്രികപാലാസ്ത്രിവൃതാ സ്തോമേന സംമിതാസ്തേജ-
 സ്ത്രിവൃത് തേജ ഏവ യജ്ഞസ്യ ശീർഷൻ ദധാതി
 നവകപാലഃ പുരോധാശോ ഭവതി തേ ത്രയസ്ത്രി-
 കപാലാസ്ത്രിവൃതാ പ്രാണേന സംമിതാസ്ത്രിവൃദൈ- [ ] 4

6.2.1.4 - Padam

അഹരത് | തസ്മാത് | ഗായത്രിയൈ | ഉഭയതഃ |
 ആതിഥ്യസ്യ | കിയതേ | പുരസ്താത് | ച | ഉപരിഷ്ടാത് | ച |
 ശിരഃ | വൈ | ഏതത് | യജ്ഞസ്യ | യത് | ആതിഥ്യം |
 നവകപാല ഇതി നവ - കപാലഃ | പുരോധാശഃ | ഭവതി |
 തസ്മാത് | നവധേതി നവ - ധാ | ശിരഃ | വിഷ്വതമിതി
 വി - സ്യുതം | നവകപാല ഇതി നവ - കപാലഃ |
 പുരോധാശഃ | ഭവതി | തേ | ത്രയഃ | ത്രികപാലാ ഇതി
 ത്രി - കപാലഃ | ത്രിവൃതേതി ത്രി - വൃതാ | സ്തോമേന |

സംമി॑താ ഇ॒തി സം - മി॒താഃ । തേ॑ജഃ । ത്രി॒വൃ॒ദിതി॑
 ത്രി - വൃ॒ത് । തേ॑ജഃ । ഏ॒വ । യ॒ജ്ഞ॑സ്യ । ശീ॒ർഷ॑ന് ।
 ദധാ॑തി । ന॒വ॒ക॒പാല॑ ഇ॒തി ന॒വ - ക॒പാലഃ॑ । പൂ॒രോ॒ധാശഃ॑ ।
 ഭ॒വ॒തി । തേ॑ । ത്ര॒യഃ । ത്രി॒ക॒പാലാ॑ ഇ॒തി ത്രി - ക॒പാലഃ॑ ।
 ത്രി॒വൃ॒തേതി॑ ത്രി - വൃ॒താ । പ്രാ॒ണേ॒നേതി॑ പ്ര - അ॒നേൻ॑ ।
 സംമി॑താ ഇ॒തി സം - മി॒താഃ । ത്രി॒വൃ॒ദിതി॑ ത്രി - വൃ॒ത് ।

വൈ । 4 (50)

6.2.1.5

പ്രാ॒ണ-സ്രി॒വൃ॒തമേ॑വ പ്രാ॒ണമ॑ഭിപൂർവം യ॒ജ്ഞ॑സ്യ
 ശീ॒ർഷ॑ൻ ദധാ॑തി പ്ര॒ജാപ॑തേർവാ ഏ॒താനി॑ പ॒ക്ഷ്മാ॑ണി
 യദ॒ശ്വാവാ॑ലാ ഐ॒ക്ഷ॒വീ തി॒രശ്ചീ॑ യദാ॒ശ്വാവാ॑ലഃ പ്രസ്ത॑രോ
 ഭ॒വ॒തൈ॒ക്ഷ॒വീ തി॒രശ്ചീ॑ പ്ര॒ജാപ॑തേരേ॒വ ത॒ച്ചക്ഷുഃ॑
 സംഭ॑രതി ദേ॒വാ വൈ॒ യാ ആ॑ഹു॒തീര॑ജുഹ॒വുസ്താ॑ അ॒സുരാ॑
 നി॒ഷ്ഠാ॒വമാ॑ദൻ തേ ദേ॒വാഃ കാ॑ർഷ്യ॒ർയമ॑പശ്യ॒ൻ ക॑ർമ്മ॒ണ്യോ
 വൈ॒ ക॑ർമ്മേ॒നേന॑ കു॒ർവീ॒തേതി॑ തേ കാ॑ർഷ്യ॒ർയമ॑യാൻ
 പ॒രിധീ॑ന- [ ] 5

6.2.1.5 - Padam

പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ । ത്രിവൃതമിതി ത്രി-വൃതം । ഏവ ।
 പ്രാണമിതി പ്ര - അനം । അഭിപൂർവമിത്യഭി - പൂർവം ।
 യജ്ഞസ്യ । ശീർഷന് । ദധാതി । പ്രജാപതേരിതി പ്രജാ-
 പതേഃ । വൈ । ഏതാനി । പക്ഷമാണി । യത് । അശ്വാവാലാ
 ഇത്യശ്വാ-വാലാഃ । ഐക്ഷവീ ഇതി । തിരശ്ചീ ഇതി । യത് ।
 ആശ്വാല ഇത്യാശ്വാ - വാലഃ । പ്രസ്തര ഇതി പ്ര - സ്തരഃ ।
 ഭവതി । ഐക്ഷവീ ഇതി । തിരശ്ചീ ഇതി । പ്രജാപതേരിതി
 പ്രജാ - പതേഃ । ഏവ । തത് । ചക്ഷുഃ । സമിതി । ഭരതി ।
 ദേവാഃ । വൈ । യാഃ । ആഹുതീരിത്യാ-ഹുതീഃ ।
 അജുഹവുഃ । താഃ । അസുരാഃ । നിഷ്ക്രാവം । ആദന് । തേ ।
 ദേവാഃ । കാർഷ്വര്യം । അപശ്യന് । കർമ്മണ്യഃ । വൈ । കർമ്മ ।
 ഏനേന । കുർവീത । ഇതി । തേ । കാർഷ്വര്യമയാനിതി
 കാർഷ്വര്യ - മയാൻ । പരിധീനിതി പരി - ധീൻ । 5 (50)

6.2.1.6

-കുർവത തൈർവൈ തേ രക്ഷാഽസ്യപാഷ്ഠത യത്
 കാർഷ്വര്യമയാഃ പരിധയോ ഭവന്തി രക്ഷസാമപഹന്തേ
 സഽ സ്പർശയതി രക്ഷസാമനന്ദ-വചാരായ ന പുരസ്താത്

പരി॑ ദധാ॑ത്യാദി॒ത്യോ ഹ്യേ॑വോദ॒ധുൻ പു॒രസ്താദ്-
 രക്ഷാ॑ഽസ്യ॒പഹ॑ന്ത്യൂർധ്വേ॒ സമി॑ധാവാ ദധാ॑ത്യാപരി॑ഷ്ടാദേ॒വ
 രക്ഷാ॑ഽസ്യ॒പ ഹ॑ന്തി യജു॑ഷാഽന്യാം തു॒ഷ്ണീ॑മന്യാം
 മി॒മുന॑ത്വായ ദേ॒ ആ ദധാ॑തി ദി॒പാദ്-യജ॑മാനഃ
 പ്രതി॑ഷ്ഠിത്യെ ബ്ര॒ഹ്മവാ॑ദിനോ വദ॑ന്ത്യ- [ ] 6

6.2.1.6 - Padam

അ॒കുർവ॑ത । തൈഃ । വൈ । തേ । രക്ഷാ॑ഽസി । അ॒പേതി॑ ।
 അ॒ഹ്വത॑ । യത് । കാർഷ്വ॑ര്യമയാ ഇതി॑ കാർഷ്വ॑ര്യ - മയാഃ ।
 പരി॑ധയ ഇതി॑ പരി - ധയഃ । ദ॒വന്തി॑ । രക്ഷ॑സാം ।
 അ॒പഹ॑ത്യാ ഇ॒ത്യപ - ഹ॑ത്യേ । സമി॑തി । സ്പ॒ർശ॑യതി ।
 രക്ഷ॑സാം । അ॒ന്നമ്പ॑വചാരായേത്യ॒ന്നനു-അ॑വചാരായ । ന ।
 പു॒രസ്താ॑ത് । പരി॑തി । ദധാ॑തി । ആദി॑ത്യഃ । ഹി । ഏ॒വ ।
 ഉ॒ദൃന്നി॑ത്യുത് - യന് । പു॒രസ്താ॑ത് । രക്ഷാ॑ഽസി ।
 അ॒പഹ॑ന്തീ॒ത്യപ - ഹ॑ന്തി । ഊ॒ർധ്വേ ഇതി॑ । സമി॑ധാവിതി॑
 സം-ഇ॒ധൗ । ഏ॒തി । ദധാ॑തി । ഉ॒പരി॑ഷ്ടാത് । ഏ॒വ ।
 രക്ഷാ॑ഽസി । അ॒പേതി॑ । ഹ॑ന്തി । യജു॑ഷാ । അ॒ന്യാം ।
 തു॒ഷ്ണീം । അ॒ന്യാം । മി॒മുന॑ത്വായേതി॑ മി॒മുന - ത്വായ॑ ।

ദേ॑ ഇ॒തി॑ । ഏ॒തി॑ । ദ॒ധാ॒തി॑ । ദി॒പാദി॑തി ദി - പാത് ।
 യ॒ജമാ॑നഃ । പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॒ത്യാ ഇ॒തി പ്ര॒തി - സ്ഥി॒തൈ॒ത്യാ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ॒വാദി॑ന ഇ॒തി ബ്ര॒ഹ്മ - വാ॒ദിനഃ॑ । വ॒ദന്തി॑ । 6 (50)

6.2.1.7

-ഗ്നി॒ശ്ച വാ ഏ॒തൗ സോ॑മ॒ശ്ച ക॒മാ സോ॑മാ॒യാഃ*തി॒മ്യം
 ക്രി॒യതേ॑ നാ॒ഗ്നയ॑ ഇ॒തി യദ॑ഗ്നാ॒വഗ്നി॑ം മ॒മിതാ॑ പ്ര॒ഹര॑തി
 തേ॒ന്നൈ॒വാഗ്ന॑യ ആ॒തിമ്യം॑ ക്രി॒യതേ॑ ഽമോ॒ ഖലാ॑ഹു॒രഗ്നിഃ॑
 സർ॒വാ ദേ॒വതാ॑ ഇ॒തി യദ്ധ॑വിരാ॒സാദ്യാ॑ഗ്നിം മ॒ന്മതി॑
 ഹ॒വ്യായൈ॒വാഃ*സ॒ന്നായ॑ സർ॒വാ ദേ॒വതാ॑ ജ॒നയ॑തി । 7

6.2.1.7 - Padam

അ॒ഗ്നിഃ । ച । വൈ । ഏ॒തൗ । സോ॑മഃ । ച । ക॒മാ । സോ॑മാ॒യഃ ।
 ആ॒തിമ്യം॑ । ക്രി॒യതേ॑ । ന । അ॒ഗ്നയേ॑ । ഇ॒തി । യത് । അ॒ഗ്നൗ ।
 അ॒ഗ്നിം । മ॒മിതാ॑ । പ്ര॒ഹര॑തിതി പ്ര - ഹര॑തി । തേ॒ന്ന । ഏ॒വ ।
 അ॒ഗ്നയേ॑ । ആ॒തിമ്യം॑ । ക്രി॒യതേ॑ । അ॒മോ ഇ॒തി । ഖലാ॑ ।
 ആ॒ഹുഃ । അ॒ഗ്നിഃ । സർ॒വാഃ । ദേ॒വതാഃ॑ । ഇ॒തി । യത് । ഹ॒വിഃ ।
 ആ॒സാദ്യേ॒ത്യാ - സാദ്യ॑ । അ॒ഗ്നിം । മ॒ന്മതി॑ । ഹ॒വ്യായ॑ ।
 ഏ॒വ । ആ॒സ॒ന്നായേ॒ത്യാ - സ॒ന്നായ॑ । സർ॒വാഃ । ദേ॒വതാഃ॑ ।
 ജ॒നയ॑തി । 7 (41)

(പത്രിയാ ഏവ - ജഗത്യാ - ആ - ത്രിവൃദ്ധൈ - പരിധീൻ
- വദന്ത്യേ - കചത്വാരിശ്ശച്ച) (A1)

6.2.2.1

ദേവാസുരാഃ സംയത്താ ആസൻ തേ ദേവാ മിഥോ വിപ്രിയാ
ആസൻ തേ(1)ന്യോന്യസ്മൈ ജൈഷ്ട്വായാതിഷ്ഠമാനാഃ
പഞ്ചധാ വ്യക്രാമന്നഗ്നിർവസുഭിഃ സോമോ രുദ്രൈരീന്ദ്രോ
മരുദ്ഭിർ-വരുണ ആദിത്യൈർ-ബൃഹസ്പതിർ-
വിശ്വൈർദേവൈസ്തേ മന്യന്താസുരേഭ്യോ വാ ഇദം
ഭ്രാതൃവ്യേഭ്യോ രധ്യാമോ യന്മിഥോ വിപ്രിയാഃ സ്തോ യാ ന
ഇമാഃ പ്രിയാസ്തനുവസ്താഃ സമവദ്യാമഹൈ താഭ്യഃ സ
നിർജ്ജ്യാഭ്യോ- [ ] 8

6.2.2.1 - Padam

ദേവാസുരാ ഇതി ദേവ - അസുരാഃ । സംയത്താ ഇതി
സം - യത്താഃ । ആസൻ । തേ । ദേവാഃ । മിഥഃ । വിപ്രിയാ
ഇതി വി - പ്രിയാഃ । ആസൻ । തേ । അന്യഃ । അന്യസ്മൈ ।
ജൈഷ്ട്വായ । അതിഷ്ഠമാനാഃ । പഞ്ചധേതി പഞ്ച - ധാ ।
വീതി । അക്രാമൻ । അഗ്നിഃ । വസുഭിരിതി വസു - ഭിഃ ।
സോമഃ । രുദ്രഃ । ഇന്ദ്രഃ । മരുദ്ഭിരിതി മരുത് - ഭിഃ ।

വരു॑ണഃ । ആ॒ദി॒തൈ॒യഃ । ബൃ॒ഹ॒സ്പ॒തിഃ । വി॒ശ്വൈ॑ഃ । ദേ॒വൈഃ ।
 തേ॑ । അ॒മ॒ന്യ॒ന്ത॑ । അ॒സു॒രേ॒ഭ്യഃ । വൈ॑ । ഇ॒ദം । ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യേ॒ഭ്യഃ ।
 ര॒ധ്യാ॒മഃ । യത്॑ । മി॒മഃ । വി॒പ്രി॒യാ ഇ॒തി വി - പ്രി॒യാഃ । സുഃ॑ ।
 യാഃ । നഃ॑ । ഇ॒മാഃ । പ്രി॒യാഃ । ത॒നു॒വഃ । താഃ । സ॒മ॒വ॒ദ്യാ॒മഹാ॑
 ഇ॒തി॑ സ॒ം - അ॒വ॒ദ്യാ॒മഹൈ॑ । താ॒ഭ്യഃ । സഃ॑ । നി॒രി॒തി॑ ।

ഋ॒ച്ഛാ॒ത് । യഃ॑ । 8 (50)

6.2.2.2

നഃ॑ പ്ര॒ഥ॒മോ(1)ഽനൃ॒ന്ദോഽനൃ॒ന്ദൈ॒സ്തേ॒ ദൃ॒ഹ്യാ॒ദി॒തി॒ ത॒സ്മാ॒ഭ്യഃ॑
 സ॒താ॒നൃ॒ന॒പ്രി॒ണാം പ്ര॒ഥ॒മോ ദൃ॒ഹ്യാ॒തി॒ സ ആ॒ർത്ഥി॒മാർ॒ച്ഛ॒തി
 യത്॑ താ॒നൃ॒ന॒പ്രി॒ഃ സ॒മ॒വ॒ദ്യാ॒തി ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യേ॒ഭ്യൈ॒ഭ്യഃ
 ഭ॒വ॒ത്യാ॒ത്മ॒നാ പ॒രാഽസ്യ॑ ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യോ ഭ॒വ॒തി॒ പ॒ഞ്ച॒ കൃ॒തോ
 ഽവ॒ദ്യാ॒തി പ॒ഞ്ച॒ധാ ഹി॒ തേ തഥ്॑ സ॒മ॒വ॒ദ്യാ॒ന്താ॒മോ പ॒ഞ്ചാ॑ക്ഷ॒രാ
 പ॒ക്ഷ॑തിഃ പാ॒ക്ഷ॑തോ യ॒ജ്ഞാ യ॒ജ്ഞ॑മേ॒വാവ॑ രു॒ന്ധ ആ॒പ॒ത॒യേ
 താ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑മീ॒ത്യാഹ॑ പ്രാ॒ണോ വാ- [ ] 9

6.2.2.2 - Padam

നഃ॑ । പ്ര॒ഥ॒മഃ । അ॒ന്യഃ॑ । അ॒ന്യ॒ന്ദൈ॒സ്തേ॒ । ദൃ॒ഹ്യാ॒ത് । ഇ॒തി॑ ।
 ത॒സ്മാ॒ത് । യഃ॑ । സ॒താ॒നൃ॒ന॒പ്രി॒ണാ॒മി॒തി
 സ-താ॒നൃ॒ന॒പ്രി॒ണാം । പ്ര॒ഥ॒മഃ । ദൃ॒ഹ്യാ॒തി॒ । സഃ॑ । ആ॒ർത്ഥി॑ ।

ഏതി | ഋച്ചതി | യത് | താനൂനപ്രമിതി താനൂ - നപ്രം |
 സമവദ്യതീതി സം - അവദ്യതി | ഭ്രാത്യുവ്യാഭിഭൂത്യാ
 ഇതി ഭ്രാത്യുവ്യ - അഭിഭൂത്യൈ | ഭവതി | ആത്മനാ |
 പരേതി | അസ്യ | ഭ്രാത്യുവ്യഃ | ഭവതി | പഞ്ച | കൃത്വഃ |
 അവേതി | ദ്യതി | പഞ്ചധേതി പഞ്ച-ധാ | ഹി | തേ | തത് |
 സമവാദ്യന്തേതി സം - അവാദ്യന്ത | അഥോ ഇതി |
 പഞ്ചാക്ഷരേതി പഞ്ച - അക്ഷരാ | പക്തിഃ | പാക്തഃ |
 യജ്ഞഃ | യജ്ഞം | ഏവ | അവേതി | രൂന്ധേ | ആപതയ
 ഇത്യാ - പതയേ | ത്വാ | ഗൃഹ്ണാമി | ഇതി | ആഹ |
 പ്രാണ ഇതി പ്ര - അനഃ | വൈ | **9 (50)**

6.2.2.3

ആപതിഃ പ്രാണമേവ പ്രീണാതി പരിപതയ ഇത്യാഹ മനോ
 വൈ പരിപതിർമന ഏവ പ്രീണാതി തന്നുനപ്ര ഇത്യാഹ
 തനുവോ ഹി തേ താഃ സമവാദ്യന്ത ശാക്വരായേത്യാഹ
 ശക്തൈ ഹി തേ താഃ സമവാദ്യന്ത ശക്ത-
 നോജീഷ്ഠായേത്യാഹൗജീഷ്ടൗ ഹി തേ ത ദാത്മനഃ
 സമവാദ്യന്താ-നാധൃഷ്ടമസ്യനാധൃഷ്ട-മിത്യാഹാനാധൃഷ്ടൗ
 ഹ്യേതദനാധൃഷ്ടം ദേവാനാമോജ- [ ] **10**

6.2.2.3 - Padam

ആപതിരിത്യാ - പതിഃ । പ്രാണമിതി പ്ര - അനം । ഏവ ।
 പ്രീണാതി । പരിപതയ ഇതി പരി-പതയേ । ഇതി । ആഹ ।
 മനഃ । വൈ । പരിപതിരിതി പരി - പതിഃ । മനഃ । ഏവ ।
 പ്രീണാതി । തന്മൂനപ്ര ഇതി തന്മൂ - നപ്രേ । ഇതി । ആഹ ।
 തന്മൂവഃ । ഹി । തേ । താഃ । സമവാദ്യന്തേതി
 സം-അവാദ്യന്ത । ശാക്വരായ । ഇതി । ആഹ । ശക്തേ ।
 ഹി । തേ । താഃ । സമവാദ്യന്തേതി സം - അവാദ്യന്ത ।
 ശക്തൻ । ഓജീഷായ । ഇതി । ആഹ । ഓജീഷം । ഹി । തേ ।
 തത് । ആത്മനഃ । സമവാദ്യന്തേതി സം - അവാദ്യന്ത ।
 അനാധൃഷ്ടമിത്യനാ-ധൃഷ്ടം । അസി ।
 അനാധൃഷ്ടമിത്യനാ - ധൃഷ്ടം । ഇതി । ആഹ ।
 അനാധൃഷ്ടമിത്യനാ - ധൃഷ്ടം । ഹി । ഏതത് ।
 അനാധൃഷ്ടമിത്യനാ-ധൃഷ്ടം । ദേവാനാം । ഓജഃ । **10 (50)**

6.2.2.4

ഇത്യാഹ ദേവാനാഽ ഹ്യേതദോജോഽഭിശസ്തിപാ
 അനഭിശസ്തേനൃമിത്യാഹാ-ഭിശസ്തിപാ ഹ്യേതദ-നഭിശസ്തേ-
 നൃമനു മേ ദീക്ഷാം ദീക്ഷാപതിർ മന്യതാമിത്യാഹ

യഥായജുരേവൈതദ്-ഘൃതം വൈ ദേവാ വജ്രം കൃതാ
 സോമഘ്ന-നന്തികമിവ ഖലു വാ അസ്യേതച്ചരന്തി യത്
 താനൂനപ്രേണ പ്രചരന്ത്യച് ശൂരച് ശൂസ്മേ ദേവ സോമാഃ
 *പ്യായതാമിത്യാഹ യ- [ ] 11

6.2.2.4 - Padam

ഇതി । ആഹ । ദേവാനാം । ഹി । ഏതത് । ഓജഃ ।
 അഭിശസ്തിപാ ഇത്യഭിശസ്തി - പാഃ ।
 അനഭിശസ്തേനൃമിത്യനഭി-ശസ്തേനൃം । ഇതി । ആഹ ।
 അഭിശസ്തിപാ ഇത്യഭിശസ്തി-പാഃ । ഹി । ഏതത് ।
 അനഭിശസ്തേനൃമിത്യനഭി-ശസ്തേനൃം । അനീതി । മേ ।
 ദീക്ഷാം । ദീക്ഷാപതിരിതി ദീക്ഷാ-പതിഃ । മന്യതാം । ഇതി ।
 ആഹ । യഥായജുരിതി യഥാ - യജുഃ । ഏവ । ഏതത് ।
 ഘൃതം । വൈ । ദേവാഃ । വജ്രം । കൃതാ । സോമം । അഘ്നൻ ।
 അന്തികം । ഇവ । ഖലു । വൈ । അസ്യ । ഏതത് । ചരന്തി ।
 യത് । താനൂനപ്രേണേതി താനൂ - നപ്രേണ । പ്രചരന്തിതി
 പ്ര - ചരന്തി । അച്ശൂരച്ശൂരിത്യച്ശൂഃ-അച്ശൂഃ । തേ । ദേവ ।
 സോമ । ഏതി । പ്യായതാം । ഇതി । ആഹ । യത് । 11 (50)

6.2.2.5

-ദേവാ॑സ്യാപു॑വായതേ॑ യന്മീ॑യതേ-തദേ॑വാ॒സ്യേ തേനാ॑ഃ

*പ്യാ॑യയത്യാ തു॒ഭ്യമി॒ന്ദ്രഃ പ്യാ॑യതാമാ താമി॒ന്ദ്രായ॑

പ്യാ॑യസ്യാത്യാ-ഹോ॑ഭാവേവേ॒ന്ദ്രം ച॑ സോ॒മം ചാ॑ഃ

*പ്യാ॑യയത്യാ പ്യാ॑യയ സഖീ॑ൻമ് സ॒ന്യാ മേ॒ധയേ॑ത്യാഹ-

ർതി॑ജോ വാ അ॒സ്യ സ॒ഖായ॑സ്താനേ॒വാഃ*പ്യാ॑യയതി

സ്വ॒സ്തി തേ॑ ദേ॒വ സോ॒മ സു॒ത്യാമ॑ശീ॒യേ- [ ] 12

6.2.2.5 - Padam

ഏ॒വ | അ॒സ്യ | അ॒പു॒വായതേ॑ | യത് | മീ॑യതേ | തത് |

ഏ॒വ | അ॒സ്യ | ഏ॒തേന॑ | ഏ॒തി | പ്യാ॑യയതി | ഏ॒തി |

തു॒ഭ്യം | ഇ॒ന്ദ്രഃ | പ്യാ॑യതാം | ഏ॒തി | താ॑ം | ഇ॒ന്ദ്രായ॑ |

പ്യാ॑യസ്വ | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | ഉ॒ഭൗ | ഏ॒വ | ഇ॒ന്ദ്രം | ച॑ |

സോ॒മം | ച॑ | ഏ॒തി | പ്യാ॑യയതി | ഏ॒തി | പ്യാ॑യയ |

സഖീ॑ൻ | സ॒ന്യാ | മേ॒ധയാ॑ | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | ഗൃ॒തിജഃ॑ |

വൈ | അ॒സ്യ | സ॒ഖായഃ॑ | താൻ | ഏ॒വ | ഏ॒തി |

പ്യാ॑യയതി | സ്വ॒സ്തി | തേ॑ | ദേ॒വ | സോ॒മ | സു॒ത്യാം |

അ॒ശീ॒യ | 12 (50)

6.2.2.6

-ത്യാഹാ ss*ശിഷമേവൈതാമാ ശാസ്യേ പ്ര വാ
 ഏതേസ്മാ-ലോകാച്ഛവന്തേ യേ സോമമാ-പ്യായയന്ത്യ-
 ന്തരിക്ഷഭേവത്യോ ഹി സോമ ആപ്യായിത ഏഷ്ടാ രായഃ
 പ്രേഷേ ദഗായേത്യാഹ ദ്യാവാപൃഥിവീദ്യാമേവ
 നമസ്കൃത്യാസ്മിൻ ലോകേ പ്രതി തിഷ്ഠന്തി ദേവാസുരാഃ
 സംയത്താ ആസൻ തേ ദേവാ ബിദ്യതോഽഗ്നിം പ്രാവിശൻ
 തസ്മാദാഹുരഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ ഇതി തേ- [ ] 13

6.2.2.6 - Padam

ഇതി । ആഹ । ആശിഷമിത്യാ - ശിഷം । ഏവ । ഏതാം ।
 ഏതി । ശാസ്യേ । പ്രേതി । വൈ । ഏതേ । അസ്മാത് ।
 ലോകാത് । ച്യവന്തേ । യേ । സോമം । ആപ്യായയന്തീത്യാ-
 പ്യായയന്തി । അന്തരിക്ഷഭേവത്യ ഇത്യന്തരിക്ഷ - ഭേവത്യഃ ।
 ഹി । സോമഃ । ആപ്യായിത ഇത്യാ - പ്യായിതഃ । ഏഷ്ടഃ ।
 രായഃ । പ്രേതി । ഇഷേ । ദഗായ । ഇതി । ആഹ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവീദ്യാമിതി ദ്യാവാ - പൃഥിവീദ്യാം । ഏവ ।
 നമസ്കൃത്യേതി നമഃ - കൃത്യ । അസ്മിൻ । ലോകേ ।
 പ്രതീതി । തിഷ്ഠന്തി । ദേവാസുരാ ഇതി ദേവ - അസുരാഃ ।

സംയത്താ ഇതി സം - യത്താഃ । ആസന് । തേ । ദേവാഃ ।
 ബിഭൃതഃ । അഗ്നിം । പ്രേതി । അവിശന് । തസ്മാത് ।
 ആഹുഃ । അഗ്നിഃ । സർവാഃ । ദേവതാഃ । ഇതി । തേ । **13 (50)**

6.2.2.7

ഘ്നീമേവ വരും കൃതാ സുരാന്ദ്വഭവ-ന്നഗ്നിമിവ ഖലു
 വാ ഏഷ പ്രവിശതി യോഽവാന്തരദീക്ഷാമുപൈതി
 ഭ്രാത്യുവ്യാഭിഭൂത്യേ ഭവത്യാമ്മനാ പരാഽസ്യ ഭ്രാത്യുവ്യാ
 ഭവത്യാമ്മാനമേവ ദീക്ഷയാ പാതി പ്രജാമവാന്തരദീക്ഷയാ
 -സന്തരാം മേഖലാഽ സമായച്ഛതേ പ്രജാ ഹ്യാമ്മനോ
 ണ്തരതരാ തപ്രപ്രതോ ഭവതി മദന്തീഭിർമാർജയതേ
 നിർഹൃഗ്നിഃ ശീതേന വായതി സമിദ്ധ്യ യാ തേ അഗ്നേ
 ( ) രുദ്രിയാ തന്മൂരിത്യാഹ സ്വയൈവൈനദ് ദേവതയാ
 പ്രതയതി സയോനിതായ ശാന്തൈ । **14**

6.2.2.7 - Padam

അഗ്നിം । ഏവ । വരും । കൃതാ । അസുരാൻ । അഭിതി ।
 അഭവന് । അഗ്നിം । ഇവ । ഖലു । വൈ । ഏഷഃ । പ്രേതി ।
 വിശതി । യഃ । അവാന്തരദീക്ഷാമിത്യവാന്തര - ദീക്ഷാം ।
 ഉപൈതിത്യുപ - ഏതി ।

ഭ്രാതൃവ്യാഭിഭൂത്യാ ഇതി ഭ്രാതൃവ്യ-അഭിഭൂതൈ | ഭവതി |
 ആത്മനാ | പരേതി | അസ്യ | ഭ്രാതൃവ്യഃ | ഭവതി |
 ആത്മാനം | ഏവ | ദീക്ഷയാ | പാതി | പ്രജാമിതി പ്ര-ജാം |
 അവാന്തരദീക്ഷയേത്യവാന്തര - ദീക്ഷയാ | സന്തരാമിതി
 സം - തരാം | മേഖലാം | സമായച്ചത ഇതി
 സം - ആയച്ചതേ | പ്രജേതി പ്ര - ജാ | ഹി | ആത്മനഃ |
 അന്തരതരേത്യന്തര - തരാ | തപ്തപ്രത ഇതി തപ്ത - വ്രതഃ |
 ഭവതി | മദന്തീഭിഃ | മാർജയതേ | നിരിതി | ഹി | അഗ്നിഃ |
 ശീതേന | വായതി | സമിദ്ധ്യാ ഇതി സം - ഇദ്ധൈ | യാ |
 തേ | അഗ്നേ ( ) | രൂദ്രിയാ | തന്യഃ | ഇതി | ആഹ | സ്വയാ |
 ഏവ | ഏനത് | ദേവതയാ | വ്രതയതി |
 സയോനിത്വായേതി സയോനി-ത്വായ | ശാന്നൈ | **14 (61)**
 (യോ - വാ - ഓജ - ആഹ യ - ദശീയേ - തി തേ - ധ്വ
 - ഏകാദശ ച) (A2)

6.2.3.1

തേഷാമസുരാണാം തിസ്രഃ പുര ആസ-നയസ്യ-യുവമാഽഥ
 രജതാഽഥ ഹരിണീ താ ദേവാ ജേതും നാശക്നുവൻ താ
 ഉപസദൈവാജിഗീഷൻ തസ്മാദാഹുർയശൈവം വേദ

യശ്ച നോപസദാ വൈ മഹാപുരം ജയന്തീതി ത ഇഷ്ടം
 സമസ്കുർവതാ-ഗ്നിമനീകം സോമം ശല്യം വിഷ്ണും
 തേജനം തേഃസബ്രുവൻ ക ഇമാമസിഷ്യതീതി- [ ] 15

6.2.3.1 - Padam

തേഷാം | അസുരാണാം | തിസ്രഃ | പുരഃ | ആസന് |
 അയസ്മയീ | അവമാ | അഥ | രജതാ | അഥ | ഹരിണീ |
 താഃ | ദേവാഃ | ജേതും | ന | അശക്നുവന് | താഃ |
 ഉപസദേത്യുപ - സദാ | ഏവ | അജിഗീഷന് | തസ്മാത് |
 ആഹുഃ | യഃ | ച | ഏവം | വേദ | യഃ | ച | ന |
 ഉപസദേത്യുപ - സദാ | വൈ | മഹാപുരമിതി മഹാ-പുരം |
 ജയന്തി | ഇതി | തേ | ഇഷ്ടം | സമിതി | അകുർവത |
 അഗ്നിം | അനീകം | സോമം | ശല്യം | വിഷ്ണും | തേജനം |
 തേ | അബ്രുവന് | കഃ | ഇമാം | അസിഷ്യതി |
 ഇതി | 15 (50)

6.2.3.2

രുദ്ര ഇത്യബ്രുവൻ രുദ്രോ വൈ ക്രൂരഃ സോഽസ്യതീതി
 സോഽബ്രവീദ് വരം വൃണാ അഹമേവ പശൂനാ-

മധിപതിരസാനീതി തസ്മാദ് രുദ്രഃ പശൂനാ-മധിപതിസ്താപ്
 രുദ്രോഽവാസ്യജമ് സ തിസ്രഃ പുരോ ഭിഞ്ഞാഭ്യോ
 ലോകേഭ്യോഽസുരാൻ പ്രാണുദത യദുപസദ ഉപസദ്യന്തേ
 ഭ്രാത്യവ്യപരാണുതൈ നാനാമാഹുതിം പുരസ്താ-
 ജജുഹുയാദ്-യദനാമാഹുതിം പുരസ്താജജുഹുയാ- [ ] 16

6.2.3.2 - Padam

രുദ്രഃ | ഇതി | അബ്രുവന് | രുദ്രഃ | വൈ | ക്രൂരഃ | സഃ |
 അസ്യതു | ഇതി | സഃ | അബ്രവീത് | വരം | വൃണൈ |
 അഹം | ഏവ | പശൂനാം | അധിപതിരിത്യധി - പതിഃ |
 അസാനി | ഇതി | തസ്മാത് | രുദ്രഃ | പശൂനാം |
 അധിപതിരിത്യധി - പതിഃ | താം | രുദ്രഃ | അവേതി |
 അസ്യജത് | സഃ | തിസ്രഃ | പുരഃ | ഭിത്വാ | ഏഭ്യഃ |
 ലോകേഭ്യഃ | അസുരാൻ | പ്രേതി | അനുദത | യത് |
 ഉപസദ ഇത്യുപ - സദഃ | ഉപസദ്യന്ത ഇത്യുപ - സദ്യന്തേ |
 ഭ്രാത്യവ്യപരാണുത്യാ ഇതി ഭ്രാത്യവ്യ - പരാണുതൈ |
 ന | അനാമാഹുതിമിത്യാ - ഹുതിം | പുരസ്താത് |

ജുഹുയാത് | യത് | അന്യാം | ആഹുതിമിത്യാ - ഹുതിം |
 പുരസ്താത് | ജുഹുയാത് | 16 (50)

6.2.3.3

ദന്യമുഖം കുർയാമ് സ്രുവേണാഽഘാരമാ ഘാരയതി
 യജ്ഞസ്യ പ്രജ്ഞാത്യൈ പരാങ്തിക്രമ്യ ജുഹോതി പരാച
 ഏവൈഭ്യോ ലോകേഭ്യോ യജമാനോ ഭ്രാതൃവ്യാൻ പ്ര
 ണുദതേ പുനരത്യാക്രമ്യോപസദം ജുഹോതി പ്രണുദ്വൈ-
 വൈഭ്യോ ലോകേഭ്യോ ഭ്രാതൃവ്യാഞ്ജിതാ ഭ്രാതൃവ്യലോക-
 മഭ്യാരോഹതി ദേവാ വൈ യാഃ പ്രാതരുപസദ ഉപാസീദ-
 നന്നസ്താദിരസുരാൻ പ്രാണുദന്ത യാഃ സായം
 രാത്രിയൈ താദിര്യമ് സായം പ്രാതരുപസദ- [ ] 17

6.2.3.3 - Padam

അന്യാത് | മുഖം | കുര്യാത് | സ്രുവേണ് | ആഘാരമിത്യാ-
 ഘാരം | ഏതി | ഘാരയതി | യജ്ഞസ്യ | പ്രജ്ഞാത്യാ
 ഇതി പ്ര - ജ്ഞാത്യൈ | പരാങ് | അതിക്രമ്യേത്യതി-ക്രമ്യ |
 ജുഹോതി | പരാചഃ | ഏവ | ഏഭ്യഃ | ലോകേഭ്യഃ | യജമാനഃ |
 ഭ്രാതൃവ്യാൻ | പ്രേതി | നുദതേ | പുനഃ | അത്യാക്രമ്യേത്യതി
 -ആക്രമ്യ | ഉപസദമിത്യുപ - സദം | ജുഹോതി |

പ്ര॒ണു॒ദ്യേതി॑ പ്ര - നു॒ദ്യ | ഏ॒വ | ഏ॒ദ്യഃ | ലോ॒കേ॒ദ്യഃ |
 ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യാൻ | ജി॒താ | ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യലോ॑കമിതി ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യ-
 ലോ॒കം | അ॒ഭ്യാ॒രോ॒ഹതീ॑ത്യഭി - ആ॒രോ॒ഹതി॑ | ദേ॒വാഃ |
 വൈ | യാഃ | പ്രാ॒തഃ | ഉ॒പ॒സദ॑ ഇ॒ത്യു॒പ - സദഃ |
 ഉ॒പാ॒സീ॒ദന്നി॑ത്യു॒പ - അ॒സീ॒ദൻ | അ॒ഹ്നഃ | താ॒ഭിഃ |
 അ॒സു॒രാൻ | പ്രേ॒തി | അ॒നു॒ദന്ത॑ | യാഃ | സാ॒യം |
 രാ॒ത്രി॒യൈ | താ॒ഭിഃ | യത് | സാ॒യംപ്രാ॑തരിതി സാ॒യം-
 പ്രാ॒തഃ | ഉ॒പ॒സദ॑ ഇ॒ത്യു॒പ - സദഃ | **17 (50)**

6.2.3.4

ഉ॒പ॒സദ്യ॑ന്തേ ഹോ॒രാത്രാ॑ഭ്യാമേ॒വ തദ്-യ॑ജമാനോ
 ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യാൻ പ്ര॑ ണു॒ദതേ॑ യാഃ പ്രാ॒തർയാ॑ജ്യാഃ സു॒സ്താഃ
 സാ॒യം പു॒രോ॑ഽനു॒വാക്യാഃ॑ കു॒ർയാദ॑യാതയാമ॒ത്യായ॑
 തി॒സ്ര ഉ॒പ॒സദ॑ ഉ॒പൈ॑തി ത്രയ॑ ഇ॒മേ ലോ॑കാ ഇ॒മാനേ॑വ
 ലോ॒കാൻ പ്രീ॑ണാതി ഷട്സ് സം പദ്യ॑ന്തേ ഷഡ്യാ॒ഽഗ്രത॑വ
 ഋ॒തൂ॒നേവ॑ പ്രീ॑ണാതി ദ്വാദ॒ശാഹീ॑നേ സോമ॑ ഉ॒പൈ॑തി ദ്വാദ॒ശ
 മാ॒സാഃ സം॑വത്സരഃ സംവത്സരമേ॒വ പ്രീ॑ണാതി
 ചതു॑ർവിംശതിഃ സം- [ ] **18**

6.2.3.4 - Padam

ഉപസദ്യന്ത ഇത്യുപ-സദ്യന്തേ | അഹോരാത്രാഭ്യാമിത്യഹഃ
 -രാത്രാഭ്യാം | ഏവ | തത് | യജമാനഃ | ഭ്രാതൃവ്യാൻ |
 പ്രേതി | നൂദതേ | യാഃ | പ്രാതഃ | യാജ്യാഃ | സ്വഃ | താഃ |
 സായം | പുരോനുവാക്യാ ഇതി പുരഃ - അനുവാക്യാഃ |
 കൂര്യാത് | അയാതയാമതായേത്യയാതയാമ - ത്വായ |
 തിസ്രഃ | ഉപസദ് ഇത്യുപ - സദ്ഃ | ഉപേതി | ഏതി | ത്രയഃ |
 ഇമേ | ലോകാഃ | ഇമാൻ | ഏവ | ലോകാൻ | പ്രീണാതി |
 ഷട് | സമിതി | പദ്യന്തേ | ഷട് | വൈ | ജതവഃ | ജതൂൻ |
 ഏവ | പ്രീണാതി | ദ്വാദശ | അഹീനേ | സോമേ | ഉപേതി |
 ഏതി | ദ്വാദശ | മാസാഃ | സംവത്സര ഇതി സം-വത്സരഃ |
 സംവത്സരമിതി സം - വത്സരം | ഏവ | പ്രീണാതി |
 ചതുർവിശ്ശതിരിതി ചതുഃ - വിശ്ശതിഃ | സമിതി | **18 (50)**

6.2.3.5

പദ്യന്തേ ചതുർവിശ്ശതി-രർധമാസാ അർധമാസാനേവ
 പ്രീണാത്യാരാഗ്രാ-മവാന്തരദീക്ഷാ-മുപേയാദ്യഃ കാമയേതാ
 ടസ്മിൻ മേ ലോകേട്രധുകഃ സ്വാദിത്യേകമഗ്രേഽഥ ദ്വാവഥ
 ത്രീനഥ ചതുർ ഏഷാ വാ ആരാഗ്രാ ടവാന്തരദീക്ഷാ

അസ്മിന്നേവാസൈ ലോകേഽർധുകം ഭവതി പരോവരീയസി-
 മവാന്തരദീക്ഷാ-മുപേയാദൃഃ കാമയേതാമുഷിൻ മേ
 ലോകേഽർധുകൗ സ്യാദിതി ചതുരോഽഗ്രേ ( ) ഫത്രീനമ
 ദാവമൈകമേഷാ വൈ പരോവരീയസ്യ-വാന്തരദീക്ഷാ
 മൂഷിന്നേവാസൈ ലോകേഽർധുകം ഭവതി । 19

6.2.3.5 - Padam

പദ്യന്തേ । ചതുർവിശ്ശതിരിതി ചതുഃ - വിശ്ശതിഃ ।
 അർധമാസാ ഇത്യർധ - മാസാഃ । അർധമാസാനിത്യർധ
 -മാസാൻ । ഏവ । പ്രീണാതി । ആരാഗ്രാമിത്യാരാ-
 അഗ്രാം । അവാന്തരദീക്ഷാമിത്യവാന്തര - ദീക്ഷാം ।
 ഉപേതി । ഇയാത് । യഃ । കാമയേത । അസ്മിൻ । മേ । ലോകേ ।
 അർധുകം । സ്യാത് । ഇതി । ഏകം । അഗ്രേ । അഥ । ദൗ ।
 അഥ । ത്രീൻ । അഥ । ചതുരഃ । ഏഷാ । വൈ ।
 ആരാഗ്രേത്യാരാ - അഗ്രാ । അവാന്തരദീക്ഷേത്യവാന്തര-
 ദീക്ഷാ । അസ്മിൻ । ഏവ । അസ്മൈ । ലോകേ । അർധുകം ।
 ഭവതി । പരോവരീയസിമിതി പരഃ - വരീയസിം ।
 അവാന്തരദീക്ഷാമിത്യവാന്തര - ദീക്ഷാം । ഉപേതി । ഇയാത് ।

യഃ | കാമയേത | അമുഷിന് | മേ | ലോകേ | അർധുകം |
 സ്യാത് | ഇതി | ചതുരഃ | അഗ്രേ ( ) | അഥ | ത്രീൻ | അഥ |
 ദ്വാ | അഥ | ഏകം | ഏഷാ | വൈ | പരോവരീയസീതി
 പരഃ - വരീയസി | അവാന്തരദീക്ഷേത്യവാന്തര - ദീക്ഷാ |
 അമുഷിന് | ഏവ | അസൈ | ലോകേ | അർധുകം |
 ഭവതി | **19 (66) (അസിഷ്യതീതി - ജുഹുയാമ് - സായം**
പ്രാതരുപസദ - ശ്ചതുർവിശ്ശതിഃ സം - ചതുരോഽഗ്രേ -
ഷോഡശ ച) (A3)

6.2.4.1

സുവർഗം വാ ഏതേ ലോകം യന്തി യ ഉപസദ ഉപയന്തി
 തേഷാം യ ഉന്നയതേ ഹീയത ഏവ സ നോദനേഷിതി
 സൂന്നീയമിവ യോ വൈ സ്വാർഥേതാം യതാഽ ശ്രാന്തോ
 ഹീയത ഉത സ നിഷ്ടായ സഹ വസതി തസ്മാ
 സകൃദൂന്നീയ നാപരമുന്നയേത ദധ്യാന്നയേതൈതൈദ
 പശൂനാഽ രൂപഽ രൂപേണൈവ പശൂനവ രുന്ധേ- [ ] **20**

6.2.4.1 - Padam

സുവർഗമിതി സുവഃ-ഗം । വൈ । ഏതേ । ലോകം । യന്തി ।
 യേ । ഉപസദ ഇത്യുപ - സദഃ । ഉപയന്തീയുപ - യന്തി ।
 തേഷാം । യഃ । ഉന്നയത ഇത്യുത് - നയതേ । ഹീയതേ ।
 ഏവ । സഃ । ന । ഉദിതി । അനേഷി । ഇതി । സ്മന്നീയമിതി
 സു - ഉന്നീയം । ഇവ । യഃ । വൈ । സ്വാർത്ഥേതാമിതി
 സ്വാർത്ഥ-ഇതാം । യതാം । ശ്രാന്തഃ । ഹീയതേ । ഉത । സഃ ।
 നിഷ്ടായ । സഹ । വസതി । തസ്മാത് । സകൃത് ।
 ഉന്നീയേത്യുത് - നീയ । ന । അപരം । ഉദിതി । നയേത ।
 ദധ്നാ । ഉദിതി । നയേത । ഏതത് । വൈ । പശൂനാം । രൂപം ।
 രൂപേണ । ഏവ । പശൂൻ । അവേതി । രൂന്ധേ । **20 (50)**

6.2.4.2

യജ്ഞോ ദേവേഭ്യോ നിലായത വിഷ്ണു രൂപം കൃത്വാ സ
 പൃഥിവീം പ്രാവിശത് തം ദേവാ ഹസ്താൻമ് സൗ രഭൈഃ
 തമിന്ദ്ര ഉപർയുപർയത്യക്രാമത് സോഽബ്രവീത് കോ
 മാഽയമുപർയുപർയത്യക്രമീ-ദിത്യഹം ദുർഗേ ഹന്തേത്യഥ
 കസ്തമിത്യഹം ദുർഗാദാഹർതേതി സോഽബ്രവീദ് ദുർഗേ
 വൈ ഹന്താഽവോചമാ വരാഹോഽയം വാമമോഷഃ- [ ] **21**

6.2.4.2 - Padam

യജ്ഞഃ | ദേവേഭ്യഃ | നിലായത | വിഷ്ണുഃ | രൂപം | കൃത്വാ |
 സഃ | പൃഥ്വിവീം | പ്രേതി | അവിശത് | തം | ദേവാഃ |
 ഹസ്താൻ | സൗരഭ്യേതി സം-രഭ്യ | ഐച്ഛൻ | തം | ഇന്ദ്രഃ |
 ഉപര്യുപരീത്യുപരി - ഉപരി | അതീതി | അക്രാമത് | സഃ |
 അബ്രവീത് | കഃ | മാ | അയം | ഉപര്യുപരീത്യുപരി-ഉപരി |
 അതീതി | അക്രമീത് | ഇതി | അഹം | ദുർഗ ഇതി ദുഃ-ഗേ |
 ഹന്താ | ഇതി | അഥ | കഃ | താം | ഇതി | അഹം |
 ദുർഗാദിതി ദുഃ - ഗാത് | ആഹർതേത്യാ - ഹർതാ | ഇതി |
 സഃ | അബ്രവീത് | ദുർഗ ഇതി ദുഃ - ഗേ | വൈ |
 ഹന്താ | അവോചമാഃ | വരാഹഃ | അയം |
 വാമമോഷ ഇതി വാമ - മോഷഃ | 21 (50)

6.2.4.3

സ്തപ്താനാം ഗിരീണാം പരസ്താദിത്തം വേദ്യമസുരാണാം
 ബിഭർതി തം ജഹി യദി ദുർഗേ ഹന്താഽസീതി സ
 ദർഭപുഞ്ജീലമുദ്-വൃഹ്യ സ്തപ്ത ഗിരീൻ ഭിത്താ തമഹൻഥ്
 സോഽബ്രവീദ് ദുർഗാദാ ആഹർതാവോചമാ ഏതമാ
 ഹരേതി തമേഭ്യോ യജ്ഞ ഏവ യജ്ഞമാഹരദ്യത് തദിത്തം

ഘേദൃമസുരാണാമവിന്ദന്ത തദേകം ഘേദൈ

വേദിത്വമസുരാണാം- [ ] 22

6.2.4.3 - Padam

സപ്താനാം | ഗിരീണാം | പരസ്താത് | വിത്തം | വേദ്യം |

അസുരാണാം | ബിഭർതി | തം | ജഹി | യദി | ദുർഗ ഇതി

ദുഃ - ഗേ | ഹന്താ | അസി | ഇതി | സഃ | ദർഭപുണ്ണീലമിതി

ദർഭ - പുണ്ണീലം | ഉദ്വൃഹേത്യുത് - വൃഹ്യ | സപ്ത |

ഗിരീൻ | ദിത്വാ | തം | അഹന് | സഃ | അബ്രവീത് |

ദുർഗാദിതി ദുഃ - ഗാത് | വൈ | ആഹർതേത്യാ - ഹർതാ |

അവോചമാഃ | ഏതം | ഏതി | ഹര | ഇതി | തം | ഏഭ്യഃ |

യജ്ഞഃ | ഏവ | യജ്ഞം | ഏതി | അഹരത് | യത് | തത് |

വിത്തം | വേദ്യം | അസുരാണാം | അവിന്ദന്ത | തത് |

ഏകം | വേദൈ | വേദിത്വമിതി വേദി - ത്വം |

അസുരാണാം | 22 (50)

6.2.4.4

ഘാ ഇയമഗ്ര ആസീദ് യാവദാസീനഃ പരാപശ്യതി താവദ്

ദേവാനാം തേ ദേവാ അബ്രുവന്നസ്പേവ നോഽസ്യാമപിതി

കിയദോ ദാസ്യാമ ഇതി യാവദിയച്ഛ് സലാവൃകീ ത്രിഃ

പരിക്രാമതി താവന്നോ ദത്തേതി സ ഇന്ദ്രഃ സലാവുകീ
 രൂപം കൃത്യേമാം ത്രിഃ സർവതഃ പര്യക്രാമത്
 തദിമാമവിന്ദന്ത യദിമാമവിന്ദന്ത തദ് വേദൈഃ വേദിത്വച്ഛ- [ ] 23

6.2.4.4 - Padam

വൈ । ഇയം । അഗ്രേ । ആസീത് । യാവത് । ആസീനഃ ।
 പരാപശ്യതീതി പരാ - പശ്യതി । താവത് । ദേവാനാം । തേ ।
 ദേവാഃ । അബ്രൂവന് । അസ്തൂ । ഏവ । നഃ । അസ്യാം ।
 അപീതി । ഇതി । കിയത് । വഃ । ദാസ്യാമഃ । ഇതി । യാവത് ।
 ഇയം । സലാവുകീ । ത്രിഃ । പരിക്രാമതീതി പരി-ക്രാമതി ।
 താവത് । നഃ । ദത്ത । ഇതി । സഃ । ഇന്ദ്രഃ । സലാവുകീ ।
 രൂപം । കൃത്വാ । ഇമാം । ത്രിഃ । സർവതഃ । പരീതി ।
 അക്രാമത് । തത് । ഇമാം । അവിന്ദന്ത । യത് । ഇമാം ।
 അവിന്ദന്ത । തത് । വേദൈഃ ।

വേദിത്വമിതി വേദി-ത്വം । 23 (50)

6.2.4.5

സാ വാ ഇയച്ഛ സർവൈവ വേദിരിയതി ശക്ഷ്യാമീതി താ
 അവമായ യജന്തേ ത്രിച്ഛത് പദാനി പശ്വാത് തിരശ്ചീ

ഭവതി ഷട്ത്രിശ്ശത് പ്രാചീ ചതുർവിശ്ശതിഃ പുരസ്താത്
 തിരശ്ചീ ദശദശ സംപദ്യന്തേ ദശാക്ഷരാ വിരാഡാന്നം
 വിരാഡ് വിരാജൈവാനാദ്യമവ രൂന്ധ ഉദ്ധന്തി യദേവാസ്യാ
 അമേധ്യം തദപ ഹന്ത്യുദ്ധന്തി തസ്മാദോഷധയഃ പരാ ഭവന്തി
 ( ) ബർഹിഃ സ്തൃണാതി തസ്മാദോഷധയഃ പുനരാ
 ഭവന്ത്യുത്തരം ബർഹിഷ ഉത്തരബർഹിഃ സ്തൃണാതി
 പ്രജാ വൈ ബർഹിര്യജമാന ഉത്തര ബർഹിര്യജമാന-
 മേവാ-യജമാനാദുത്തരം കരോതി തസ്മാദ്-യജമാനോ
 യജമാനാദുത്തരഃ । 24

6.2.4.5 - Padam

സാ । വൈ । ഇയം । സർവാ । ഏവ । വേദിഃ । ഇയതി ।
 ശക്ഷ്യാമി । ഇതി । തു । വൈ । അവമായേത്യവ - മായ ।
 യജന്തേ । ത്രിശ്ശത് । പദാനി । പശ്ചാത് । തിരശ്ചീ । ഭവതി ।
 ഷട്ത്രിശ്ശദിതി ഷട്-ത്രിശ്ശത് । പ്രാചീ ।
 ചതുർവിശ്ശതിരിതി ചതുഃ - വിശ്ശതിഃ । പുരസ്താത് ।
 തിരശ്ചീ । ദശദശേതി ദശ - ദശ । സമിതി । പദ്യന്തേ ।
 ദശാക്ഷരേതി ദശ - അക്ഷരാ । വിരാഡിതി വി - രാട് ।

അന്നം | വിരാഡിതി വി - രാജ് | വിരാജേതി വി - രാജാ |
 ഏവ | അന്നാദ്യമിത്യുന - അദ്യം | അവേതി | രൂന്ധേ |
 ഉദിതി | ഹന്തി | യത് | ഏവ | അസ്യഃ | അമേധ്യം | തത് |
 അപേതി | ഹന്തി | ഉദിതി | ഹന്തി | തസ്മാത് | ഓഷധയഃ |
 പരേതി | ഭവന്തി ( ) | ബർഹിഃ | സ്തൃണാതി | തസ്മാത് |
 ഓഷധയഃ | പുനഃ | ഏതി | ഭവന്തി | ഉത്തരമിത്യുത്-തരം |
 ബർഹിഷഃ | ഉത്തരബർഹിരിത്യുത്തര - ബർഹിഃ |
 സ്തൃണാതി | പ്രജാ ഇതി പ്ര - ജഃ | വൈ | ബർഹിഃ |
 യജമാനഃ | ഉത്തരബർഹിരിത്യുത്തര - ബർഹിഃ |
 യജമാനം | ഏവ | അയജമാനാത് | ഉത്തരമിത്യുത് - തരം |
 കരോതി | തസ്മാത് | യജമാനഃ | അയജമാനാത് |
 ഉത്തര ഇത്യുത് - തരഃ | **24 (75)**(രൂന്ധേ - വാമമോഷോ -
 വേദിത്വമസ്യുരാണാം-വേദിത്വം-ഭവന്തി - പഞ്ച

വിശ്ശതിശ്ച) (A4)

6.2.5.1

യദാ അനീശാനോ ഭാരമാദത്തേ വി വൈ സ ലീശതേ യദ്
 ദാദശ സാഹസ്യോപസദഃ സ്യുസ്തിസ്തോഹീനസ്യ

യജ്ഞസ്യ വിലോമ ക്രിയേത തിസ്ര ഏവ സാഹസ്യോ-
 പസദോ ദാദശാഹീനസ്യ യജ്ഞസ്യ സവിര്യത്വായാഥോ
 സലോമ ക്രിയതേ വത്സസ്യൈഃ സ്തനോ ഭാഗീ
 ഹി സോഽഥൈകം സ്തനം പ്രതമുപൈത്യഥ ദാവഥ ത്രീനഥ
 ചതുര ഏതദൈ- [ ] 25

6.2.5.1 - Padam

യത് | വൈ | അനീശാനഃ | ഭാരം | ആദത്ത ഇത്യോ-ദത്തേ |
 വീതി | വൈ | സഃ | ലിശതേ | യത് | ദാദശ |
 സാഹസ്യേതി സ - അഹസ്യ | ഉപസദ ഇത്യുപ - സദഃ |
 സ്യുഃ | തിസ്രഃ | അഹീനസ്യ | യജ്ഞസ്യ | വിലോമേതി
 വി - ലോമ | ക്രിയേത | തിസ്രഃ | ഏവ | സാഹസ്യേതി
 സ - അഹസ്യ | ഉപസദ ഇത്യുപ - സദഃ | ദാദശ |
 അഹീനസ്യ | യജ്ഞസ്യ | സവിര്യത്വായേതി സവിര്യ-
 തായ | അഥോ ഇതി | സലോമേതി സ - ലോമ | ക്രിയതേ |
 വത്സസ്യ | ഏകഃ | സ്തനഃ | ഭാഗീ | ഹി | സഃ | അഥ |
 ഏകം | സ്തനം | പ്രതം | ഉപേതി | ഏതി | അഥ | ദാവ |
 അഥ | ത്രീൻ | അഥ | ചതുരഃ | ഏതത് | വൈ | 25 (50)

6.2.5.2

ക്ഷുരപവി നാമ വ്രതം യേന പ്ര ജാതാൻ ഭ്രാതൃവ്യാൻ
 നുദതേ പ്രതി ജനിഷ്യമാണാനമോ കനീയസൈവ ഭൂയ
 ഉപേതി ചതുരോഽഗ്രേ സ്തനാൻ വ്രതമുപൈത്യഥ ത്രീനഥ
 ദാവമൈകമേതദ്വൈ സുജഘനം നാമ വ്രതം തപസ്യ
 സുവർഗ്യമമോ പ്രേവ ജായതേ പ്രജയാ പശുഭിര്യവാഗു
 രാജന്യസ്യ വ്രതം ക്രൂരേവ വൈ യവാഗുഃ ക്രൂര ഇവ- [ ] 26

6.2.5.2 - Padam

ക്ഷുരപവിതി ക്ഷുര-പവി । നാമ । വ്രതം । യേന । പ്രേതി ।
 ജാതാൻ । ഭ്രാതൃവ്യാൻ । നുദതേ । പ്രതീതി ।
 ജനിഷ്യമാണാൻ । അമോ ഇതി । കനീയസാ । ഏവ । ഭൂയഃ ।
 ഉപേതി । ഏതി । ചതുരഃ । അഗ്രേ । സ്തനാൻ । വ്രതം ।
 ഉപേതി । ഏതി । അഥ । ത്രീൻ । അഥ । ദാവ । അഥ । ഏകം ।
 ഏതത് । വൈ । സുജഘനമിതി സു - ജഘനം । നാമ ।
 വ്രതം । തപസ്യം । സുവർഗ്യമിതി സുവഃ - ഗ്യം । അമോ
 ഇതി । പ്രേതി । ഏവ । ജായതേ । പ്രജയേതി പ്ര - ജയാ ।
 പശുഭിരിതി പശു - ഭിഃ । യവാഗുഃ । രാജന്യസ്യ । വ്രതം ।
 ക്രൂരാ । ഇവ । വൈ । യവാഗുഃ । ക്രൂരഃ । ഇവ । 26 (50)

6.2.5.3

രാജന്യോ വജ്രസ്യ രൂപം സമൃദ്ധ്യാ ആമിക്ഷാ വൈശ്യസ്യ
 പാകയജ്ഞസ്യ രൂപം പുഷ്പൈ പയോ ബ്രാഹ്മണസ്യ തേജോ
 വൈ ബ്രാഹ്മണസ്തേജഃ പയസ്തേജസൈവ തേജഃ പയ ആത്മൻ
 ധത്തേ ഽഥോ പയസാ വൈ ഗർഭാ വർധന്തേ ഗർഭ ഇവ ഖലു
 വാ ഏഷ യദ് ദീക്ഷിതോ യദസ്യ പയോ വ്രതം
 ഭവത്യാത്മാനമേവ തദ് വർധയതി ത്രിവ്രതോ വൈ
 മനുരാസീദ് ദിവ്രതാ അസുരാ ഏകവ്രതാ- [ ] 27

6.2.5.3 - Padam

രാജന്യഃ | വജ്രസ്യ | രൂപം | സമൃദ്ധ്യാ | ഇതി സം-ഘൃദ്ധ്യ |
 ആമിക്ഷാ | വൈശ്യസ്യ | പാകയജ്ഞസ്യേതി പാക-
 യജ്ഞസ്യ | രൂപം | പുഷ്പൈ | പയഃ | ബ്രാഹ്മണസ്യ |
 തേജഃ | വൈ | ബ്രാഹ്മണഃ | തേജഃ | പയഃ | തേജസാ | ഏവ |
 തേജഃ | പയഃ | ആത്മൻ | ധത്തേ | അഥോ ഇതി | പയസാ |
 വൈ | ഗർഭാഃ | വർധന്തേ | ഗർഭഃ | ഇവ | ഖലു | വൈ |
 ഏഷഃ | യത് | ദീക്ഷിതഃ | യത് | അസ്യ | പയഃ | വ്രതം |
 ഭവതി | ആത്മാനം | ഏവ | തത് | വർധയതി |
 ത്രിവ്രത ഇതി ത്രി - വ്രതഃ | വൈ | മനുഃ | ആസീത് |

ദി॒വ്ര॒താ॑ ഇ॒തി ദി॒ - വ്ര॒താഃ॑ । അ॒സു॒രാഃ॑ ।

ഏ॒ക॒വ്ര॒താ॑ ഇ॒ത്യേ॒ക - വ്ര॒താഃ॑ । 27 (50)

6.2.5.4

ദേ॒വാഃ പ്രാ॒തർമ॑ധ്യംദി॒നേ സാ॒യം തൻ മനോ॑ർവ്ര॒തമാ॑സീത്
പാ॒ക॒യ॒ജ്ഞ॑സ്യ രൂ॒പം പു॒ഷ്പൈ॑ പ്രാ॒തശ്ച॑ സാ॒യം
ചാ॒സു॒രാണാ॑ം നിർമ॑ധ്യം ക്ഷു॒ധോ രൂ॒പം തത॑സ്മൈ
പരാ॑ഭ॒വൻ മ॑ധ്യംദി॒നേ മ॑ധ്യരാ॒ത്രേ ദേ॒വാനാ॑ം തത॑സ്മൈ
ഭ॒വൻമ॑ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമാ॑യൻ യദ॒സ്യ മ॑ധ്യംദി॒നേ
മ॑ധ്യരാ॒ത്രേ വ്ര॒തം ഭ॒വതി॑ മ॑ധ്യതോ വാ അ॒ന്നേന॑ ഭു॒ഞ്ജതേ॑
മ॑ധ്യത ഏ॒വ തദു॑ർജം ധ॒ത്തേ ഭ്രാ॑ത്യു॒വ്യാഭി॑ഭൂ॒ത്യൈ
ഭ॒വത്യാ॑ത്മനാ - [ ] 28

6.2.5.4 - Padam

ദേ॒വാഃ । പ്രാ॒തഃ । മ॑ധ്യംദി॒നേ । സാ॒യം । തത് । മനോ॑ഃ ।
വ്ര॒തം । ആ॒സീത് । പാ॒ക॒യ॒ജ്ഞ॑സ്യേ॒തി പാ॒ക-യ॒ജ്ഞ॑സ്യ ।
രൂ॒പം । പു॒ഷ്പൈ॑ । പ്രാ॒തഃ । ച । സാ॒യം । ച । അ॒സു॒രാണാ॑ം ।
നിർമ॑ധ്യമി॒തി നിഃ - മ॑ധ്യം । ക്ഷു॒ധഃ । രൂ॒പം । തതഃ॑ । തേ ।
പരേ॑തി । അ॒ഭ॒വൻ । മ॑ധ്യംദി॒നേ । മ॑ധ്യരാ॒ത്രേ ഇ॒തി
മ॑ധ്യ-രാ॒ത്രേ । ദേ॒വാനാ॑ം । തതഃ॑ । തേ । അ॒ഭ॒വൻ ।

സുവർഗമിതി സുവഃ - ഗം । ലോകം । ആയന് । യത് ।
 അസ്യ । മധുന്ദിനേ । മധുരാത്ര ഇതി മധു-രാത്രേ । വ്രതം ।
 ഭവതി । മധുതഃ । വൈ । അന്നേന । ഭുഞ്ജതേ । മധുതഃ ।
 ഏവ । തത് । ഊർജം । ധത്തേ । ഭ്രാതൃവ്യാഭിഭൂത്യാ ഇതി
 ഭ്രാതൃവ്യ - അഭിഭൂത്യേ । ഭവതി । ആത്മനാ । 28 (50)

6.2.5.5

പരാസ്യ ഭ്രാതൃവ്യോ ഭവതി ഗർഭോ വാ ഏഷ യദ് ദീക്ഷിതോ
 യോനിർ ദീക്ഷിതവിമിതം യദ് ദീക്ഷിതോ ദീക്ഷിതവിമിതാത്
 പ്രവസേദ് യഥാ യോനേർഗർഭഃ സ്കന്ദതി താദൃഗേവ
 തന്ന പ്രവസ്തുവ്യമാത്മനോ ഗോപീമായൈഷ വൈ വ്യാഘ്രഃ
 കുലഗോപോ യദഗ്നിസ്തസ്മാദ് യദ് ദീക്ഷിതഃ പ്രവസേമ് സ
 ഏനമീശ്വരോസ്മൃതമായ ഹന്തോർന പ്രവസ്തുവ്യമാത്മനോ
 ഗുപ്തേ ദക്ഷിണതഃ ശയ ഏതദ്വൈ യജമാനസ്യ ( )
 ss*യതനൗ സ്വ ഏവാസ്സ*യതനേ ശയേ ടഗ്നിമദ്യാവൃത്യ
 ശയേ ദേവതാ ഏവ യജ്ഞമദ്യാവൃത്യ ശയേ । 29

6.2.5.5 - Padam

പരേതി । അസ്യ । ഭ്രാതൃവ്യഃ । ഭവതി । ഗർഭഃ । വൈ ।
 ഏഷഃ । യത് । ദീക്ഷിതഃ । യോനിഃ ।

ദീക്ഷിതവിമിതമിതി ദീക്ഷിത-വിമിതം । യത് । ദീക്ഷിതഃ ।
 ദീക്ഷിതവിമിതാദിതി ദീക്ഷിത - വിമിതാത് । പ്രവസേദിതി
 പ്ര-വസേത് । യഥാ । യോനേഃ । ഗർഭഃ । സ്കന്ദതി । താദൃക് ।
 ഏവ । തത് । ന । പ്രവസ്തുവ്യമിതി പ്ര-വസ്തുവ്യം । ആത്മനഃ ।
 ഗോപീമായ । ഏഷഃ । വൈ । വ്യാഘ്രഃ । കുലഗോപ ഇതി
 കുല-ഗോപഃ । യത് । അഗ്നിഃ । തസ്മാത് । യത് । ദീക്ഷിതഃ ।
 പ്രവസേദിതി പ്ര - വസേത് । സഃ । ഏനം । ഈശ്വരഃ ।
 അനുത്ഥായേത്യനു - ഉത്ഥായ । ഹന്തോഃ । ന ।
 പ്രവസ്തുവ്യമിതി പ്ര - വസ്തുവ്യം । ആത്മനഃ । ഗുപ്തേ ।
 ദക്ഷിണതഃ । ശയേ । ഏതത് । വൈ । യജമാനസ്യ ( ) ।
 ആയതനമിത്യാ - യതനം । സ്വേ । ഏവ । ആയതന
 ഇത്യാ - യതനേ । ശയേ । അഗ്നിം । അഭ്യാവൃത്യേത്യഭി-
 ആവൃത്യ । ശയേ । ദേവതാഃ । ഏവ । യജ്ഞം ।
 അഭ്യാവൃത്യേത്യഭി - ആവൃത്യ । ശയേ । **29 (63)**
 (ഏതദൈ - കൂര ഇവൈ - കവ്രതാ - ആത്മനാ -
 യജമാനസ്യ - ത്രയോദശ ച) (A5)

6.2.6.1

പുരോഹവിഷി ദേവയജനേ യാജയേദ്യം കാമയേതോ-
 പൈനമുത്തരോ യജേന്താ നമേദി സുവർഗം ലോകം
 ജയേദിത്യേതദ്വൈ പുരോഹവിർദേവയജനം യസ്യ ഹോതാ
 പ്രാതരനുവാക-മനുബ്രൂവ-ന്നഗ്നിമപ ആദിത്യമദി
 വിപശ്യത്യുപൈനമുത്തരോ യജേന്താ നമത്യേദി സുവർഗം
 ലോകം ജയത്യാപ്തേ ദേവയജനേ യാജയേദ്-ഭ്രാതൃവ്യവന്തം
 പൻമാം വാധിസ്തർശയേത് കർതം വാ യാവന്നാൻസേ
 യാതവൈ- [ ] 30

6.2.6.1 - Padam

പുരോഹവിഷിതി പുരഃ - ഹവിഷി । ദേവയജന ഇതി
 ദേവ - യജനേ । യാജയേത് । യം । കാമയേത । ഉപേതി ।
 ഏനം । ഉത്തര ഇത്യുത്-തരഃ । യജ്ഞഃ । നമേത് । അദീതി ।
 സുവർഗമിതി സുവഃ - ഗം । ലോകം । ജയേത് । ഇതി ।
 ഏതത് । വൈ । പുരോഹവിരിതി പുരഃ - ഹവിഃ ।
 ദേവയജനമിതി ദേവ - യജനം । യസ്യ । ഹോതാ ।
 പ്രാതരനുവാകമിതി പ്രാതഃ - അനുവാകം ।
 അനുബ്രൂവന്നിത്യനു - ബ്രൂവൻ । അഗ്നിം । അപഃ ।

ആദിത്യം | അഭിതി | വിപശ്യതീതി വി-പശ്യതി | ഉപേതി |
 ഏനം | ഉത്തര ഇത്യുത്-തരഃ | യജ്ഞഃ | നമതി | അഭിതി |
 സുവർഗമിതി സുവഃ - ഗം | ലോകം | ജയതി | ആപ്തേ |
 ദേവയജന ഇതി ദേവ - യജനേ | യാജയേത് |
 ഭ്രാതൃവ്യവന്തമിതി ഭ്രാതൃവ്യ - വന്തം | പന്ഥാം | വാ |
 അധിസ്തർ.ശയേദിത്യധി - സ്തർ.ശയേത് | കർതം | വാ |
 യാവത് | ന | അനസേ | യാതവൈ | **30 (50)**

6.2.6.2

ന രഥായൈതദ്വാ ആപ്തം ദേവയജന-മാപ്തോത്യേവ ഭ്രാതൃവ്യം
 നൈനം ഭ്രാതൃവ്യ ആപ്തോത്യേകോന്നതേ ദേവയജനേ
 യാജയേത് പശുകാമ-മേകോന്നതാദ്യൈ ദേവയജനാ-
 ദങ്ഗിരസഃ പശൂനസ്യജന്താന്തരാ സദോഹവിർധാനേ
 ഉന്നതഃ സ്യാദേതദ്വാ ഏകോന്നതം ദേവയജനം പശുമാനേവ
 ദവതി ത്ര്യുന്നതേ ദേവയജനേ യാജയേത് സുവർഗകാമം
 ത്ര്യുന്നതാദ്യൈ ദേവയജനാദങ്ഗിരസഃ സുവർഗം
 ലോകമായ- നന്തരാ ഹവനീയം ച ഹവിർധാനം
 ചോ- [ ] **31**

6.2.6.2 - Padam

ന | രഥായ | ഏതത് | വൈ | ആപ്തം | ദേവയജ്ഞമിതി
 ദേവ-യജ്ഞം | ആപ്തോതി | ഏവ | ഭ്രാതൃവ്യം | ന | ഏനം |
 ഭ്രാതൃവ്യഃ | ആപ്തോതി | ഏകോന്നത ഇത്യേക - ഉന്നതേ |
 ദേവയജ്ഞ ഇതി ദേവ - യജ്ഞേ | യാജയേത് |
 പശുകാമമിതി പശു - കാമം | ഏകോന്നതാദിത്യേക-
 ഉന്നതാത് | വൈ | ദേവയജ്ഞാദിതി ദേവ - യജ്ഞാത് |
 അങ്ഗിരസഃ | പശൂൻ | അസൃജന്ത | അന്തരാ |
 സദോഹവിർധാനേ ഇതി സദഃ - ഹവിർധാനേ |
 ഉന്നതമിത്യുത് - നതം | സ്യാത് | ഏതത് | വൈ |
 ഏകോന്നതമിത്യേക - ഉന്നതം | ദേവയജ്ഞമിതി
 ദേവ-യജ്ഞം | പശുമാനിതി പശു - മാൻ | ഏവ | ഭവതി |
 ത്ര്യുന്നത ഇതി ത്രി - ഉന്നതേ | ദേവയജ്ഞ ഇതി
 ദേവ - യജ്ഞേ | യാജയേത് | സുവർഗ്ഗകാമമിതി
 സുവർഗ്ഗ-കാമം | ത്ര്യുന്നതാദിതി ത്രി - ഉന്നതാത് | വൈ |
 ദേവയജ്ഞാദിതി ദേവ - യജ്ഞാത് | അങ്ഗിരസഃ |
 സുവർഗ്ഗമിതി സുവഃ - ഗം | ലോകം | ആയന് | അന്തരാ |

ആഹവനീയമിത്യാ - ഹവനീയം । ച ।

ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ - ധാനം । ച । 31 (50)

6.2.6.3

-ന്നതഃ സ്യോദന്തരാ ഹവിർധാനം ച സദശ്ചാന്തരാ സദശ്ച
 ഗാർഹപത്യം ചൈതദ്വൈ ത്ര്യുന്നതം ദേവയജ്ഞഃ
 സുവർഗമേവ ലോകമേതി പ്രതിഷ്ഠിതേ ദേവയജ്ഞേ
 യാജയേത് പ്രതിഷ്ഠാകാമമേതദ്വൈ പ്രതിഷ്ഠിതം ദേവയജ്ഞം
 യഥ് സർവതഃ സമം പ്രത്യേവ തിഷ്ഠതി യത്രാനൃഛാ അനൃഛാ
 ഓഷധയോ വൃതിഷക്താഃ സ്യുസ്തദ്-യാജയേത് പശുകാമ-
 മേതദ്വൈ പശൂനാഃ രൂപഃ രൂപേണൈവാസ്മൈ പശു- [ ] 32

6.2.6.3 - Padam

ഉന്നതമിത്യുത് - നതം । സ്യോത് । അന്തരാ ।
 ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ-ധാനം । ച । സദഃ । ച । അന്തരാ ।
 സദഃ । ച । ഗാർഹപത്യമിതി ഗാർഹ-പത്യം । ച । ഏതത് ।
 വൈ । ത്ര്യുന്നതമിതി ത്രി-ഉന്നതം । ദേവയജ്ഞമിതി
 ദേവ-യജ്ഞം । സുവർഗമിതി സുവഃ-ഗം । ഏവ । ലോകം ।
 ഏതി । പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി പ്രതി - സ്ഥിതേ ।
 ദേവയജ്ഞ ഇതി ദേവ - യജ്ഞേ । യാജയേത് ।

പ്രതിഷ്ഠാകാമിതി പ്രതിഷ്ഠാ - കാമം । ഏതത് । വൈ ।
 പ്രതിഷ്ഠിതമിതി പ്രതി - സ്ഥിതം । ദേവയജ്ഞമിതി
 ദേവ - യജ്ഞം । യത് । സർവതഃ । സമം । പ്രതീതി । ഏവ ।
 തിഷ്ഠതി । യത്ര । അന്യാഅന്യാ ഇത്യന്യാഃ - അന്യാഃ ।
 ഓഷധയഃ । വൃതിഷക്താ ഇതി വി-അതിഷക്താഃ । സ്യുഃ ।
 തത് । യാജയേത് । പശുകാമിതി പശു - കാമം । ഏതത് ।
 വൈ । പശൂനാം । രൂപം । രൂപേണ । ഏവ । അസ്മൈ ।
 പശൂൻ । 32 (50)

6.2.6.4

നവ രൂന്ധേ പശുമാനേവ ദിവതി നിർജ്ജിതിഗൃഹീതേ
 ദേവയജ്ഞേ യാജയേദ്യം കാമയേത നിർജ്ജിത്യാസ്യ യജ്ഞം
 ഗ്രാഹയേയമിത്യേതദൈ നിർജ്ജിതിഗൃഹീതം ദേവയജ്ഞം
 യഥ് സദൃശ്യേ സത്യാ ജക്ഷം നിർജ്ജിത്യൈവാസ്യ
 യജ്ഞം ഗ്രാഹയതി വ്യാവൃത്തേ ദേവയജ്ഞേ യാജയേദ്
 വ്യാവൃത്കാമം യം പാത്രേ വാ തല്ല്വേ വാ മീമാംസേരൻ
 പ്രാചീനമാഹവനീയാത് പ്രവണഃ സ്യാത് പ്രതീചീനം
 ഗാർഹപത്യാദേതദൈ വ്യാവൃത്തം ദേവയജ്ഞം വി

പാപ്ഥനാ ( ) ഭ്രാതൃവ്യേണാഽഽ*വർത്തതേ നൈനം പാത്രേ ന
തല്ലേ മീമാഽസന്തേ കാർയേ ദേവയജ്ഞേ യാജയേദ്-
ഭൃതികാമം കാർയോ വൈ പുരുഷോ ഭവത്യേവ । 33

6.2.6.4 - Padam

അവേതി । രൂന്ധേ । പശുമാനിതി പശു - മാൻ । ഏവ ।
ഭവതി । നിർ.ഋതിഗൃഹീത ഇതി നിർ.ഋതി - ഗൃഹീതേ ।
ദേവയജ്ഞ ഇതി ദേവ - യജ്ഞേ । യാജയേത് । യം ।
കാമയേത । നിർ.ഋത്യേതി നിഃ-ഋത്യാ । അസ്യ । യജ്ഞം ।
ഗ്രാഹയേയം । ഇതി । ഏതത് । വൈ ।
നിർ.ഋതിഗൃഹീതമിതി നിർ.ഋതി - ഗൃഹീതം ।
ദേവയജ്ഞമിതി ദേവ - യജ്ഞം । യത് । സദൃശൈശ്വ ।
സത്യാഃ । ഋക്ഷം । നിർ.ഋത്യേതി നിഃ - ഋത്യാ । ഏവ ।
അസ്യ । യജ്ഞം । ഗ്രാഹയതി । വ്യാവൃത്ത ഇതി
വി - ആവൃത്തേ । ദേവയജ്ഞ ഇതി ദേവ - യജ്ഞേ ।
യാജയേത് । വ്യാവൃത്കാമമിതി വ്യാവൃത് - കാമം । യം ।
പാത്രേ । വാ । തല്ലേ । വാ । മീമാഽസേരന് । പ്രാചീനം ।
ആഹവനീയാദിത്യാ - ഹവനീയാത് ।

പ്രവണമിതി പ്ര - വനം | സ്യാത് | പ്രതീചീനം |
 ഗാർഹപത്യാദിതി ഗാർഹ - പത്യാത് | ഏതത് | വൈ |
 വ്യാവൃത്തമിതി വി - ആവൃത്തം | ദേവയജനമിതി
 ദേവ - യജനം | വീതി | പാപ്മനാ ( ) | ഭ്രാതൃവ്യേണ |
 ഏതി | വർത്തതേ | ന | ഏനം | പാത്രേ | ന | തല്പേ |
 മീമാംസന്തേ | കാര്യേ | ദേവയജന ഇതി ദേവ - യജനേ |
 യാജയേത് | ഭൂതികാമമിതി ഭൂതി - കാമം | കാര്യഃ | വൈ |
 പുരുഷഃ | ഭവതി | ഏവ | **33 (68)** (യാതവൈ-ഹവിർധാനം
 ച - പശൂൻ - പാപ്മനാ - ഷഷ്ഠാദശ ച) (A6)

6.2.7.1

തേഭ്യ ഉത്തരവേദിഃ സിച്ഛഹീ രൂപം കൃത്യോഭയാ-
 നന്തരാപക്രമ്യാതിഷ്ഠത് തേ ദേവാ അമന്യന്ത യതരാൻ വാ
 ഇയമുപാവർഥ്സ്യതി ത ഇദം ഭവിഷ്യന്തീതി താമുപാമന്ത്രയന്ത
 സാബ്രവീദ് വരം വൃണൈ സർവാൻ മയാ കാമാൻ
 വൃശ്ണവഥ പൂർവാം തു മാഃഗേരാഹുതി-രശ്ണവതാ ഇതി
 തസ്മാദുത്തരവേദിം പൂർവാമഗേർ വ്യാഘാരയന്തി
 വാരേവൃതഃ ഹൃസൈശ്ശ ശമ്യയാ പരി മിമീതേ- [ ] **34**

6.2.7.1 - Padam

തേഭ്യഃ | ഉത്തരവേദിരിത്യുത്തര-വേദിഃ | സിഷ്ഠീഃ | രൂപം |
 കൃത്വാ | ഉദയാൻ | അന്തരാ | അപക്രമേത്യപ - ക്രമ്യ |
 അതിഷ്ഠത് | തേ | ദേവാഃ | അമന്യന്ത | യതരാൻ | വൈ |
 ഇയം | ഉപാവർദ്ധ്വസ്യതീത്യപ-ആവർദ്ധ്വസ്യതി | തേ |
 ഇദം | ഭവിഷ്യന്തി | ഇതി | താം | ഉപേതി | അമന്ത്രയന്ത |
 സാ | അബ്രവീത് | വരം | വൃണൈ | സർവാൻ | മയാ |
 കാമാൻ | വീതി | അശ്തവഥ | പൂർവാം | തു | മാ | അഗ്നേഃ |
 ആഹുതിരിത്യാ - ഹുതിഃ | അശ്തവതൈ | ഇതി | തസ്മാത് |
 ഉത്തരവേദിരിത്യുത്തര - വേദിം | പൂർവാം | അഗ്നേഃ |
 വ്യാഘാരയന്തീതി വി - ആഘാരയന്തി |
 വാരേവൃതമിതി വാരേ-വൃതം | ഹി | അസ്യൈ | ശമ്യയാ |
 പരീതി | മിമീതേ | **34 (50)**

6.2.7.2

മാത്രൈവൈസ്യ സാമോ യുക്തൈനൈവ യുക്തമവ് രുന്ധേ
 വിത്തായനീ മേഽസീത്യാഹ വിത്താ ഹ്യേനാനാവത്
 തിക്തായനീ മേഽസീത്യാഹ തിക്താൻ ഹ്യേനാനാവദവതാമാ
 നാമിതമിത്യാഹ നാമിതാൻ ഹ്യേനാനാവദവതാമാ

വൃ॒ഥി॒തമി॒ത്യാഹ॑ വൃ॒ഥി॒താൻ ഹൃ॑നാനാവദ്-
 വി॒ദേ॒രഗ്നി॑ർനഭോ നാമാ- [ ] 35

6.2.7.2 - Padam

മാ॒ത്രാ॑ | ഏ॒വ | അ॒സ്യ | സാ॑ | അ॒ഥോ ഇ॒തി | യു॒ക്തേ॑ൻ |
 ഏ॒വ | യു॒ക്തം | അ॒വേ॒തി | രു॒ന്ധേ॑ | വി॒ത്തായ॑നീതി
 വി॒ത്ത - അ॒യനീ॑ | മേ॒ | അ॒സി | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | വി॒ത്താ॑ |
 ഹി॒ | ഏ॒നാൻ | ആ॒വത് | തി॒ക്തായ॑നീതി തി॒ക്ത-അ॒യനീ॑ |
 മേ॒ | അ॒സി | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | തി॒ക്താൻ | ഹി॒ | ഏ॒നാൻ |
 ആ॒വത് | അ॒വതാ॑ത് | മാ॒ | നാ॒മി॒തം | ഇ॒തി | ആ॒ഹ |
 നാ॒മി॒താൻ | ഹി॒ | ഏ॒നാൻ | ആ॒വത് | അ॒വതാ॑ത് | മാ॒ |
 വൃ॒ഥി॒തം | ഇ॒തി | ആ॒ഹ | വൃ॒ഥി॒താൻ | ഹി॒ | ഏ॒നാൻ |
 ആ॒വത് | വി॒ദേഃ॑ | അ॒ഗ്നിഃ॑ | നഭഃ॑ | നാമ॑ | 35 (50)

6.2.7.3

ഗേ॑ അ॒ങ്ഗി॑ര ഇ॒തി ത്രി॑ർഹ॒രതി॑ യ ഏ॒വൈ॒ഷു ലോ॒കേഷു॑
 -ഗ॒യസ്താ॑നേവാ॒വ രു॒ന്ധേ॑ തു॒ഷ്ണീം ച॑തുർത്ഥ॒ഃ ഹ॑രത്യ॒നി-
 രു॒ക്തമേ॑വാ॒വ രു॒ന്ധേ॑ സി॒ഹി॑രസി മ॒ഹി॒ഷീ॑രസി॒ത്യാഹ॑
 സി॒ഹി॑ർഹൃ॒ഷാ രൂ॒പം കൃ॒തോ॒ഭയാ॑-ന॒ന്തരാ॑പ॒ക്രമ്യാ॑തി-
 ഷ്വദു॒രു പ്ര॑ഥ॒സോ॒രു തേ॑ യ॒ജ്ഞ॑പതിഃ പ്ര॒ഥ॒താമി॒ത്യാഹ॑

യജമാനമേവ പ്രജയാ പശുഭിഃ പ്രഥയതി ധ്രുവാ- [ ] 36

6.2.7.3 - Padam

അഗ്നേ॥ അങ്ഗിരഃ । ഇതി । ത്രിഃ । ഹരതി । യേ । ഏവ ।
 ഏഷു । ലോകേഷു । അഗ്നയഃ । താൻ । ഏവ । അവേതി ।
 രൂന്ധേ । തൃഷ്ണിം । ചതുർത്ഥം । ഹരതി ।
 അനിരൂക്തമിത്യനിഃ - ഉക്തം । ഏവ । അവേതി । രൂന്ധേ ।
 സിച്ഛഹീഃ । അസി । മഹിഷീഃ । അസി । ഇതി । ആഹ ।
 സിച്ഛഹീഃ । ഹി । ഏഷാ । രൂപം । കൃതാ । ഉദയാൻ ।
 അന്തരാ । അപക്രമേത്യപ - ക്രമ്യ । അതിഷ്ഠത് । ഉരു ।
 പ്രഥസ്വ । ഉരു । തേ । യജ്ഞപതിരിതി യജ്ഞ - പതിഃ ।
 പ്രഥതാം । ഇതി । ആഹ । യജമാനം । ഏവ ।
 പ്രജയേതി പ്ര - ജയാ । പശുഭിരിതി പശു-ഭിഃ । പ്രഥയതി ।
 ധ്രുവാ । 36 (50)

6.2.7.4

സീതി സച്ഛ ഹന്തി ധൃതൈ ദേവേഭ്യഃ ശുന്ധസ്വ ദേവേഭ്യഃ
 ശുന്ദസ്യേത്യവ ചോക്ഷതി പ്ര ച കിരതി ശുദ്ധ്യം
 ഇന്ദ്രഘോഷസ്താ വസുഭിഃ പൂരസ്താത് പാതിത്യാഹ ദിഗ്ഭ്യ
 ഏവൈനാം പ്രോക്ഷതി ദേവാഽശ്ചേദു-ത്തരവേദി-

രുപാവവർതീഹൈവ വി ജയാമഹാ ഇത്യസുരാ
 വജ്രമുദ്യത്യ ദേവാനദ്യായന്ത താനിന്ദ്രഘോഷോ വസുഭിഃ
 പുരസ്താദപാ- [ ] 37

6.2.7.4 - Padam

അസി । ഇതി । സമിതി । ഹന്തി । ധൃതൈഃ । ദേവേഭ്യഃ ।
 ശുന്ധസ്വ । ദേവേഭ്യഃ । ശുന്ദസ്വ । ഇതി । അവേതി । ച ।
 ഉക്ഷതി । പ്രേതി । ച । കിരതി । ശുദ്ധൈഃ । ഇന്ദ്രഘോഷ
 ഇതീന്ദ്ര - ഘോഷഃ । താ । വസുഭിരിതി വസു - ഭിഃ ।
 പുരസ്താത് । പാതു । ഇതി । ആഹ । ദിഗ്ഭ്യ ഇതി ദിക്-ഭ്യഃ ।
 ഏവ । ഏനാം । പ്രേതി । ഉക്ഷതി । ദേവാനു । ച । ഇത് ।
 ഉത്തരവേദിരിത്യുത്തര - വേദിഃ । ഉപാവവർതീത്യുപ -
 ആവവർതി । ഇഹ । ഏവ । വീതി । ജയാമഹൈ । ഇതി ।
 അസുരാഃ । വജ്രം । ഉദ്യത്യേത്യുത് - യത്യ । ദേവാനു ।
 അഭീതി । ആയന്ത । താൻ । ഇന്ദ്രഘോഷ
 ഞാതീന്ദ്ര-ഘോഷഃ । വസുഭിരിതി വസു-ഭിഃ । പുരസ്താത് ।
 അപേതി । 37 (50)

6.2.7.5

-നൂദത മനോജവാഃ പിതൃഭിർ ദക്ഷിണതഃ പ്രചേതാ രൂഢൈഃ
 പശ്ചാദ്-വിശ്വകർമ്മാഃ ദിത്യൈരുത്തരതോ യദേവമുത്തരവേദിം
 പ്രോക്ഷതി ദിഗ്ഭ്യ ഏവ തദ്-യജമാനോ ഭ്രാതൃവ്യാൻ പ്ര
 ണൂദത ഇന്ദ്രോ യതീൻമ് സാലാവ്യകേഭ്യഃ പ്രായച്ഛത് താൻ
 ദക്ഷിണത ഉത്തരവേദോ ആദൻ യത് പ്രോക്ഷണീനാ-
 മുച്ഛിഷ്യത തദ് ദക്ഷിണത ഉത്തരവേദൈ നി നയേദ്-
 യദേവ തത്ര കൂരം തത് തേന ശമയതി യം ദിഷ്യാത് തം
 ധ്യായേച്ഛുചൈ ( ) വൈനമർപയതി । 38

6.2.7.5 - Padam

അനൂദത । മനോജവാ ഇതി മനഃ - ജവാഃ । പിതൃഭിരിതി
 പിതൃ - ഭിഃ । ദക്ഷിണതഃ । പ്രചേതാ ഇതി പ്ര - ചേതാഃ ।
 രൂഢൈഃ । പശ്ചാത് । വിശ്വകർമ്മേതി വിശ്വ - കർമ്മാ ।
 ആദിത്യൈഃ । ഉത്തരത ഇത്യുത് - തരതഃ । യത് । ഏവം ।
 ഉത്തരവേദിമിത്യുത്തര - വേദിം । പ്രോക്ഷതിതി
 പ്ര - ഉക്ഷതി । ദിഗ്ഭ്യ ഇതി ദിക് - ഭ്യഃ । ഏവ । തത് ।
 യജമാനഃ । ഭ്രാതൃവ്യാൻ । പ്രേതി । നൂദതേ । ഇന്ദ്രഃ । യതീൻ ।
 സാലാവ്യകേഭ്യഃ । പ്രേതി । അയച്ഛത് । താൻ । ദക്ഷിണതഃ ।

ഉത്തരവേദ്യാ ഇത്യുത്തര - വേദ്യാഃ | ആദന് | യത് |
 പ്രോക്ഷണീനാമിതി പ്ര - ഉക്ഷണീനാം | ഉച്ഛിഷ്യേതേത്യുത്
 -ശിഷ്യേത | തത് | ദക്ഷിണതഃ | ഉത്തരവേദ്യാ ഇത്യുത്തര-
 വേദ്യൈ | നീതി | നയേത് | യത് | ഏവ | തത്ര | ക്രൂരം |
 തത് | തേന | ശമയതി | യം | ദിഷ്ട്യാത് | തം | ധ്യായേത് |

ശുചാ ( ) | ഏവ | ഏനം | അർപയതി | **38 (53)**

(മിമീതേ - നാമ - ധ്യാവാ - ധ്വ - ശുചാ - ത്രീണി ച) (A7)

6.2.8.1

സോത്തരവേദിർബ്രവീമ് സർവാൻ മയാ കാമാൻ
 വൃശ്സവഥേതി തേ ദേവാ അകാമയന്താസുരാൻ ഭ്രാതൃവ്യാനഭി
 ദവേമേതി തേഽജുഹവുഃ സിഹ്വഹീരസി സപതസാഹീ
 സ്വാഹേതി തേഽസുരാൻ ഭ്രാതൃവ്യാനഭ്യഭവൻ തേഽസുരാൻ
 ഭ്രാതൃവ്യാ-നഭിഭൂയാകാമയന്ത പ്രജാം വിന്ദേമഹീതി
 തേഽജുഹവുഃ സിഹ്വഹീരസി സുപ്രജാവനിഃ സ്വാഹേതി തേ
 പ്രജാമവിന്ദന്ത തേ പ്രജാം വിത്ത്വാ- [ ] **39**

6.2.8.1 - Padam

സാ | ഉത്തരവേദിരിത്യുത്തര - വേദിഃ | അബ്രവീത് |
 സർവാൻ | മയാ | കാമാൻ | വീതി | അശ്സവഥ | ഇതി | തേ |

ദേ॒വാഃ । അ॒കാമ॑യന്ത । അ॒സു॒രാൻ । ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യാൻ ।
 അ॒ഭീ॒തി । ഭ॒വേമ॑ । ഇ॒തി । തേ । അ॒ജു॒ഹ॒വുഃ । സി॒ഹ്വ॒ഹീഃ ।
 അ॒സി । സ॒പ॒ത॒സാഹീ॑തി സ॒പ॒ത - സാഹീ॑ । സ്വാഹാ॑ ।
 ഇ॒തി । തേ । അ॒സു॒രാൻ । ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യാൻ । അ॒ഭീ॒തി ।
 അ॒ഭ॒വ॒ന് । തേ । അ॒സു॒രാൻ । ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യാൻ ।
 അ॒ഭി॒ഭൂ॒യേത്യ॑ഭി - ഭൂ॒യ । അ॒കാമ॑യന്ത । പ്ര॒ജാ॒മി॒തി
 പ്ര - ജാ॑ം । വി॒ന്ദേ॒മ॒ഹി । ഇ॒തി । തേ । അ॒ജു॒ഹ॒വുഃ ।
 സി॒ഹ്വ॒ഹീഃ । അ॒സി । സു॒പ്ര॒ജാ॒വ॒നി॒രി॒തി സു॒പ്ര॒ജാ-വ॒നിഃ ।
 സ്വാഹാ॑ । ഇ॒തി । തേ । പ്ര॒ജാ॒മി॒തി പ്ര - ജാ॑ം । അ॒വി॒ന്ദ॒ന്ത ।
 തേ । പ്ര॒ജാ॒മി॒തി പ്ര - ജാ॑ം । വി॒ത്താ॑ । **39 (50)**

6.2.8.2

കാമ॑യന്ത പശു॑ൻ വി॒ന്ദേ॒മ॒ഹി॒തി തേ॑ഽജു॒ഹ॒വുഃ സി॒ഹ്വ॒ഹീ॒ർസി
 രാ॒യ॒സ്പോ॒ഷ॒വ॒നിഃ സ്വാ॒ഹേ॒തി തേ॑ പശു॑ൻവി॒ന്ദ॒ന്ത തേ॑ പശു॑ൻ
 വി॒ത്താ॑ഽകാമ॑യന്ത പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॑ം വി॒ന്ദേ॒മ॒ഹി॒തി തേ॑ഽജു॒ഹ॒വുഃ
 സി॒ഹ്വ॒ഹീ-ര॒സ്യാ॒ദി॒ത്യ॒വ॒നിഃ സ്വാ॒ഹേ॒തി ത ഇ॒മാം
 പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॑മവി॒ന്ദ॒ന്ത ത ഇ॒മാം പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॑ം വി॒ത്താ॑ഽകാമ॑യന്ത

ദേ॒വതാ॑ ആ॒ശിഷ॑ ഉ॒പേ॒യാമേ॑തി തേ॒ഽജു॑ഹ॒വുഃ സി॒ച്ഛീ॑ര॒സ്യാ
വ॒ഹ ദേ॒വാൻ ദേ॒വയ॑തേ- [ ] 40

6.2.8.2 - Padam

അ॒കാമ॑യന്ത | പ॒ശൂൻ | വി॒ന്ദേ॒മഹി॑ | ഇ॒തി | തേ |

അ॒ജു॒ഹ॒വുഃ | സി॒ച്ഛീ॑ഃ | അ॒സി | രാ॒യസ്പോ॑ഷ॒വനി॑രിതി
രാ॒യസ്പോ॑ഷ - വ॒നിഃ | സ്വാ॒ഹാ | ഇ॒തി | തേ | പ॒ശൂൻ |

അ॒വി॒ന്ദന്ത॑ | തേ | പ॒ശൂൻ | വി॒ത്താ॑ | അ॒കാമ॑യന്ത |

പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑മിതി പ്ര॒തി - സ്ഥാ॑ം | വി॒ന്ദേ॒മഹി॑ | ഇ॒തി | തേ |

അ॒ജു॒ഹ॒വുഃ | സി॒ച്ഛീ॑ഃ | അ॒സി | ആ॒ദി॒ത്യവ॑നി॒രിത്യാ॑ദി॒ത്യ
- വ॒നിഃ | സ്വാ॒ഹാ | ഇ॒തി | തേ | ഇ॒മാം | പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑മിതി പ്ര॒തി

- സ്ഥാ॑ം | അ॒വി॒ന്ദന്ത॑ | തേ | ഇ॒മാം | പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑മിതി

പ്ര॒തി - സ്ഥാ॑ം | വി॒ത്താ॑ | അ॒കാമ॑യന്ത | ദേ॒വതാഃ॑ |

ആ॒ശിഷ॑ ഇ॒ത്യാ - ശി॑ഷഃ | ഉ॒പേ॒തി | ഇ॒യാമ॑ | ഇ॒തി | തേ |

അ॒ജു॒ഹ॒വുഃ | സി॒ച്ഛീ॑ഃ | അ॒സി | ഏ॒തി | വ॒ഹ | ദേ॒വാൻ |

ദേ॒വയ॑ത ഇ॒തി ദേ॒വ - യ॑തേ | 40 (50)

6.2.8.3

യ॒ജമാ॑നായ സ്വാ॒ഹേതി॑ തേ ദേ॒വതാ॑ ആ॒ശിഷ॑ ഉ॒പായ॑ൻ
പ॒ഞ്ച കൃ॑ത്യോ വ്യാ॒ഘ്നാ॑രയതി പ॒ഞ്ചാ॑ക്ഷരാ പ॒ക്ഷ്തിഃ

പാക്തോ യജ്ഞോ യജ്ഞമേവാവ രൂന്ധേ ഽക്ഷ്ണയാ
 വ്യാഘ്നായതി തസ്മാദക്ഷ്ണയാ പശവോഽങ്ഗാനി
 പ്രഹരന്തി പ്രതിഷ്ഠിത്യേ ഭൂതേഭ്യസ്തേതി സ്രുചമുദ്
 ഗൃഹ്ണാതി യ ഏവ ദേവാ ഭൂതാസ്തേഷാം തദ്-ഭാഗധേയം
 താനേവ തേന പ്രീണാതി പൗതുദ്രവാൻ പരിധീൻ
 പരി ദധാത്യേഷാം- [ ] 41

6.2.8.3 - Padam

യജമാനായ | സ്വാഹാ | ഇതി | തേ | ദേവതാഃ | ആശിഷ
 ഇത്യാ - ശിഷഃ | ഉപേതി | ആയന് | പഞ്ച | കൃതഃ |
 വ്യാഘ്നായതീതി വി - ആഘ്നായതി | പഞ്ചാക്ഷരേതി
 പഞ്ച - അക്ഷരാ | പക്തിഃ | പാക്തഃ | യജ്ഞഃ | യജ്ഞം |
 ഏവ | അവേതി | രൂന്ധേ | അക്ഷ്ണയാ | വ്യാഘ്നായതീതി
 വി - ആഘ്നായതി | തസ്മാത് | അക്ഷ്ണയാ | പശവഃ |
 അങ്ഗാനി | പ്രേതി | ഹരന്തി | പ്രതിഷ്ഠിത്യാ ഇതി
 പ്രതി - സ്ഥിത്യേ | ഭൂതേഭ്യഃ | ത്വാ | ഇതി | സ്രുചം |
 ഉദിതി | ഗൃഹ്ണാതി | യേ | ഏവ | ദേവാഃ | ഭൂതാഃ |
 തേഷാം | തത് | ഭാഗധേയമിതി ഭാഗ - ധേയം | താൻ |

ഏവ | തേന | പ്രീണാതി | പൗതുദ്രവാൻ | പരിധീനിതി
 പരി-ധീൻ | പരീതി | ദധാതി | ഏഷാം | 41 (50)

6.2.8.4

ഘോകാനാം ഘിധൃത്യാ അഗ്നേസ്തയോ ജ്യായാച്സോ
 ദ്രാതര ആസൻ തേ ദേവേഭ്യോ ഹവ്യം വഹന്തഃ പ്രാമീയന്ത
 സോഽഗ്നിരബിഭേദിത്ഥം വാവ സ്യ ആർതിമാഽരിഷ്യതീതി
 സ നിലായത സ യാം വനസ്സതിഷ്ഠാവസത്താം പൂതുദ്രൗ
 യാമോഷധീഷു താച്സുഗന്ധിതേജനേ യാം പശുഷു
 താം പേത്യാസ്യാന്തരാ ശൃങ്ഗേ തം ദേവതാഃ പ്രഷമൈച്ഛൻ
 തമന്വവിന്ദൻ തമബ്രൂവ- [ ] 42

6.2.8.4 - Pādam

ഘോകാനാം | ഘിധൃത്യാ | ഇതി വി - ധൃതൈ | അഗ്നേഃ |
 ത്രയഃ | ജ്യായാച്സഃ | ദ്രാതരഃ | ആസന് | തേ | ദേവേഭ്യഃ |
 ഹവ്യം | വഹന്തഃ | പ്രേതി | അമീയന്ത | സഃ | അഗ്നിഃ |
 അബിഭേത് | ഇത്ഥം | വാവ | സ്യഃ | ആർതിം | ഏതി |
 അരിഷ്യതി | ഇതി | സഃ | നിലായത | സഃ | യാം |
 വനസ്സതിഷു | അവസത് | താം | പൂതുദ്രൗ | യാം |

ഓഷധീ॑ഷു । താം । സു॒ഗന്ധി॑തേജ॒ന ഇതി॑ സു॒ഗന്ധി-
 തേജ॑നേ । യാം । പശു॑ഷു । താം । പേ॒ത്വസ്യ॑ । അ॒ന്തരാ॑ ।
 ശൃ॒ങ്ഗേ ഇതി॑ । തം । ദേ॒വതാഃ॑ । പ്ര॒പഞ്ച॑മിതി॒ പ്ര - ഏ॒ഷം ।
 ഐ॒ച്ചന് । തം । അ॒നിതി॑ । അ॒വി॒ന്ദന് । തം ।

അ॒ബ്രു॒വന് । 42 (50)

6.2.8.5

-ന്നു॒പ ന ആ॑ വർ॒ത്ത്വ ഹ॒വ്യം നോ॑ വഹേ॒തി സോ॑ഽബ്ര॒വീദ്
 വരം॑ വൃ॒ണൈ യദേ॒വ ഗൃ॑ഹീ॒തസ്യാഹു॑തസ്യ ബ॒ഹിഃ പരി॑ധി
 സ്തന്മാ॑ത് തന്മേ॒ ഭ്രാതൃ॑ണാം ഭാ॒ഗധേ॑യമ॒സദിതി॑ തസ്മാദ്-
 യദ്-ഗൃ॑ഹീ॒തസ്യാഹു॑തസ്യ ബ॒ഹിഃ പരി॑ധി സ്തന്മാ॑തി തേഷാ॑ം
 തദ് ഭാ॒ഗധേ॑യം താനേ॒വ തേന॑ പ്രീ॒ണാതി॑ സോ॑ഽ
 മ॒ന്യതാ॑സ്ഥ॒ന്നന്തോ॑ മേ പൂർ॒വേ ഭ്രാ॑തരഃ പ്രാമേ॒ഷതാ॑സ്ഥാ॒നി
 ശാ॒തയാ॑ ഇതി॒ സ യാ॑ന്യ- [ ] 43

6.2.8.5 - Padam

ഉ॒പേതി॑ । നഃ । ഏ॒തി । വർ॒ത്ത്വ । ഹ॒വ്യം । നഃ । വഹ॑ ।
 ഇതി॑ । സഃ । അ॒ബ്ര॒വീത് । വരം॑ । വൃ॒ണൈ । യത് । ഏ॒വ ।
 ഗൃ॑ഹീ॒തസ്യ॑ । ആ॒ഹു॒തസ്യ॑ । ബ॒ഹിഃ പരി॑ധീതി
 ബ॒ഹിഃ - പരി॑ധി । സ്തന്മാ॑ത് । തത് । മേ । ഭ്രാതൃ॑ണാം ।

ഭാഗധേയമിതി ഭാഗ - ധേയം । അസത് । ഇതി । തസ്മാത് ।
 യത് । ഗൃഹീതസ്യ । ആഹുതസ്യ । ബഹിഃ പരിധീതി
 ബഹിഃ - പരിധി । സ്കന്ദതി । തേഷാം । തത് । ഭാഗധേയമിതി
 ഭാഗ - ധേയം । താൻ । ഏവ । തേന । പ്രീണാതി । സഃ ।
 അമന്യത । അസ്ഥന്വന്ത ഇത്യസ്ഥന്ന്-വന്തഃ । മേ । പൂർവേ ।
 ഭ്രാതരഃ । പ്രേതി । അമേഷത । അസ്ഥാനി । ശാതയൈ ।
 ഇതി । സഃ । യാനി । **43 (50)**

6.2.8.6

-സ്ഥാനുശാതയത തത് പൂതുദ്രവ-ഭവദ്-യന്മാഃ
 സമുപമൃതം തദ്-ഗുല്ഗുലു യദേതാൻമ് സംഭാരാൻമ് സം
 ഭരത്യഗ്നിമേവ തഥ് സംഭരത്യഗ്നേഃ പൂരീഷ-മസീത്യാഹാ-
 ഗ്നേർഹ്യേതത് പൂരീഷം യഥ് സംഭാരാ അഥോ ഖലാഹുരേതേ
 വാവൈനം തേ ഭ്രാതരഃ പരി ശേരേ യത് പൗതുദ്രവാഃ
 പരിധയ ഇതി । **44**

6.2.8.6 - Padam

അസ്ഥാനി । അശാതയത । തത് । പൂതുദ്രു । അഭവത് ।
 യത് । മാഘസം । ഉപമൃതമിത്യുപ - മൃതം । തത് । ഗുല്ഗുലു ।
 യത് । ഏതാൻ । സംഭാരാനിതി സം - ഭാരാൻ ।

സംഭരതീതി॑ സം-ഭര॑തി । അ॒ഗ്നിം । ഏ॒വ । തത് । സമി॑തി ।
 ഭര॑തി । അ॒ഗ്നേഃ । പു॒രീ॑ഷം । അ॒സി । ഇ॒തി । ആ॒ഹ ।
 അ॒ഗ്നേഃ । ഹി । ഏ॒തത് । പു॒രീ॑ഷം । യത് । സംഭാ॑രാ ഇ॒തി
 സം-ഭാ॑രാഃ । അ॒ഥോ ഇ॒തി । ഖ॒ലു । ആ॒ഹുഃ । ഏ॒തേ । വാ॒വ ।
 ഏ॒നം । തേ । ദ്രാ॑തരഃ । പരീ॑തി । ശേ॒രേ । യത് । പൗ॑തുദ്ര॒വാഃ ।
 പരി॑ധയ ഇ॒തി പരി॑ - ധ॒യഃ । ഇ॒തി । 44 (44)

(വി॒ത്താ - ഭേ॑വയത - ഏ॒ഷാ - മ॑ബ്രുവ॒ൻ - യാ॒നി -
 ച॑തുശ്ച॒താരി॑ശ്ശ്ച) (A8)

6.2.9.1

ബ॒ദ്ധ॒മ॒വ॒ സൃ॑തി വരു॒ണപാ॑ശാഭേ॒വൈനേ॑ മു॒ഞ്ച॑തി
 പ്ര॒ണേ॑നേ॒കതി॑ മേ॒ധ്യേ ഏ॒വൈനേ॑ കരോ॒തി സാ॑വി॒ത്രിയ॑ർചാ
 ഹു॒ത്വാ ഹ॑വിർധാ॒നേ പ്ര॑ വർ॒തയ॑തി സവി॒ത്യപ്ര॑സൃ॒ത
 ഏ॒വൈനേ॑ പ്ര॑ വർ॒തയ॑തി വരു॒ണോ വാ ഏ॒ഷ
 ദു॒ർവാ॑ഗൃ॒ഭയ॑തോ ബ॒ദ്ധോ യ॑ദക്ഷഃ സ യദു॒ഥ് സർജ്ജേ॑ദ്-
 യജ॑മാനസ്യ ഗൃ॒ഹാ-ന॑ദു॒ഥ്സർജ്ജേ॑മ് സു॒വാഗ്ഭേ॑വ
 ദു॒ർയാഘ് ആ॑ വ॒ദേ॒ത്യാഹ॑ ഗൃ॒ഹാ വൈ॑ ദു॒ർയാഃ
 ശാ॒ന്തൈ॒ പ॒ത്വു- [ ] 45

6.2.9.1 - Padam

ബദ്ധം | അവേതി | സ്യുതി | വരുണപാശാദിതി വരുണ-
 പാശാത് | ഏവ | ഏനേ ഇതി | മുഞ്ചതി | പ്രേതി |
 നേനേക്തി | മേധ്യേ ഇതി | ഏവ | ഏനേ ഇതി | കരോതി |
 സാവിത്രിയാ | ജചാ | ഹുത്വാ | ഹവിർധാനേ ഇതി ഹവിഃ
 -ധാനേ | പ്രേതി | വർതയതി | സവിത്യപ്രസൂത ഇതി
 സവിത്യ - പ്രസൂതഃ | ഏവ | ഏനേ ഇതി | പ്രേതി |
 വർതയതി | വരുണഃ | വൈ | ഏഷഃ | ദുർവാഗിതി ദുഃ-
 വാക് | ഉഭയതഃ | ബദ്ധഃ | യത് | അക്ഷഃ | സഃ | യത് |
 ഉഥ്സർജേദിത്യുത് - സർജേത് | യജമാനസ്യ | ഗൃഹാൻ |
 അഭ്യുഥ്സർജേദിത്യഭി - ഉഥ്സർജേത് | സുവാഗിതി
 സു - വാക് | ദേവ | ദുര്യാൻ | ഏതി | വദ | ഇതി | ആഹ |
 ഗൃഹാഃ | വൈ | ദുര്യാഃ | ശാന്തൈ | പത്നീ | **45 (50)**

6.2.9.2

പാനക്തി പത്നീ ഹി സർവസ്യ മിത്രം മിത്രതായ യദൈ
 പത്നീ യജ്ഞസ്യ കരോതി മിമൂനം തദഥോ പത്നീയാ
 ഏവൈഷ യജ്ഞസ്യ - ന്യാരംഭോഽനവച്ഛിഞ്ഞൈ വർത്ഥനാ
 വാ അനൃത്യ യജ്ഞഃ രക്ഷാഃസി ജിഹ്വാഃസന്തി

വൈഷ്ണവീദ്യാമൃഗ്ദ്യാം വർത്തനോർ ജുഹോതി യജ്ഞാ
 വൈ വിഷ്ണുര്യജ്ഞാദേവ രക്ഷാഽസ്യപ ഹന്തി യദധാർയു-
 രനഗ്നാ-വാഹുതിം ജുഹുയാ-ദന്ധോഽധാർയുഃ സ്യാദ്-
 രക്ഷാഽസി യജ്ഞഽ ഹന്യൂർ- [ ] 46

6.2.9.2 - Padam

ഉപേതി । അനക്തി । പത്നീ । ഹി । സർവ്വസ്യ । മിത്രം ।
 മിത്രത്വായേതി മിത്ര-ത്വായ । യത് । വൈ । പത്നീ ।
 യജ്ഞസ്യ । കരോതി । മിമൂനം । തത് । അഥോ ഇതി ।
 പത്നീയാഃ । ഏവ । ഏഷഃ । യജ്ഞസ്യ । അന്ധാരംഭ
 ഇത്യനു -ആരംഭഃ । അനവച്ഛിത്ത്യാ ഇത്യനവ-ചരിഞ്ഞത്യാ ।
 വർത്തനാ । വൈ । അനിത്യേത്യനു - ഇത്യ । യജ്ഞം ।
 രക്ഷാഽസി । ജിഹ്വാഽസന്തി । വൈഷ്ണവീദ്യാം ।
 ജഗ്ദ്യാമിത്യുക്-ദ്യാം । വർത്തനോഃ । ജുഹോതി । യജ്ഞഃ ।
 വൈ । വിഷ്ണുഃ । യജ്ഞാത് । ഏവ । രക്ഷാഽസി । അപേതി ।
 ഹന്തി । യത് । അധാര്യഃ । അനഗ്നാ । ആഹുതിമിത്യാ-
 ഹുതിം । ജുഹുയാത് । അന്ധഃ । അധാര്യഃ । സ്യാത് ।
 രക്ഷാഽസി । യജ്ഞം । ഹന്യൂഃ । 46 (50)

6.2.9.3

ഹിരണ്യമുപാസ്യ ജുഹോത്യഗ്നിവത്യേവ ജുഹോതി
 നാസോഽധാർയുർഭവതി ന യജ്ഞം രക്ഷാപ്സി ഘ്നന്തി
 പ്രാചീ പ്രേതമധാരം കല്പയന്തീ ഇത്യാഹ സുവർഗമേവൈനേ
 ലോകം ഗമയത്യത്ര രമേമാം വർഷൻ പൃഥിവ്യാ ഇത്യാഹ
 വർഷ ഹ്യേതത് പൃഥിവ്യാ യദ് ദേവയജ്ഞം ശിരോ വാ
 ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ യദ്ധവിർധാനം ദിവോ വാ വിഷ്ണുവൃത
 വാ പൃഥിവ്യാ- [ ] 47

6.2.9.3 - Padam

ഹിരണ്യം । ഉപാസ്യേത്യുപ - അസ്യ । ജുഹോതി ।
 അഗ്നിവതീത്യഗ്നി-വതി । ഏവ । ജുഹോതി । ന । അന്ധഃ ।
 അധാര്യഃ । ഭവതി । ന । യജ്ഞം । രക്ഷാപ്സി । ഘ്നന്തി ।
 പ്രാചീ ഇതി । പ്രേതി । ഇതം । അധാരം । കല്പയന്തീ ഇതി ।
 ഇതി । ആഹ । സുവർഗമിതി സുവഃ - ഗം । ഏവ । ഏനേ
 ഇതി । ലോകം । ഗമയതി । അത്ര । രമേമാം । വർഷൻ ।
 പൃഥിവ്യാഃ । ഇതി । ആഹ । വർഷ । ഹി । ഏതത് ।
 പൃഥിവ്യാഃ । യത് । ദേവയജ്ഞമിതി ദേവ - യജ്ഞം । ശിരഃ ।
 വൈ । ഏതത് । യജ്ഞസ്യ । യത് ।

ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ - ധാനം । ദിവഃ । വാ । വിഷ്ണോ ।

ഉത । വാ । പൃഥിവ്യാഃ । 47 (50)

6.2.9.4

ഇത്യാശീർപദയർചാ ദക്ഷിണസ്യ ഹവിർധാനസ്യ മേമീം നി
ഹന്തി ശീർഷത ഏവ യജ്ഞസ്യ യജമാന ആശിഷോഽവ
രൂന്ധേ ദണ്ഡോ വാ ഔപരസ്ത്യതീയസ്യ ഹവിർധാനസ്യ
വഷട്കാരേ-ണാക്ഷ-മുചിനദ്-യത്-തൃതീയം ചരദിർ
ഹവിർധാനയോ-രുദാഹ്രിയതേ തൃതീയസ്യ
ഹവിർധാനസ്യ-വരുദ്ധ്യേ ശിരോ വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ
യദ്ധവിർധാനം വിഷ്ണോ രരാടമസി വിഷ്ണോഃ പൃഷ്ഠമസീത്യാഹ
തസ്മാദേതാവദ്ധാ ശിരോ വിഷ്വതം വിഷ്ണോഃ ( ) സ്യൂരസി
വിഷ്ണോർധ്രുവമസീത്യാഹ വൈഷ്ണവഃ ഹി ദേവതയാ
ഹവിർധാനം യം പ്രഥമം ഗ്രന്ഥിം ഗ്രന്ഥീയാദൃത് തം ന
വിസ്രഃ സയേദമേഹേനാധാർയുഃ പ്രമീയേത തസ്മാദ്
സ വിസ്രസ്യഃ । 48

6.2.9.4 - Padam

ഇതി । ആശീർപദയേത്യാശീഃ - പദയാ । ജചാ ।
ദക്ഷിണസ്യ । ഹവിർധാനസ്യേതി ഹവിഃ - ധാനസ്യ ।

മേമീം | നീതി | ഹന്തി | ശീർഷതഃ | ഏവ | യജ്ഞസ്യ |
 യജമാനഃ | ആശിഷ ഇത്യാ - ശിഷഃ | അവേതി | രൂന്ധേ |
 ദന്ധഃ | വൈ | ഔപരഃ | തൃതീയസ്യ | ഹവിർധാനസ്യേതി
 ഹവിഃ - ധാനസ്യ | വഷട്കാരേണേതി വഷട്-കാരേണ |
 അക്ഷം | അച്ഛിനത് | യത് | തൃതീയം | ഛദിഃ |
 ഹവിർധാനയോരിതി ഹവിഃ-ധാനയോഃ |
 ഉദാഹ്രിയത ഇത്യുത് - ആഹ്രിയതേ | തൃതീയസ്യ |
 ഹവിർധാനസ്യേതി ഹവിഃ - ധാനസ്യ | അവരുദ്ധ്യാ
 ഇത്യവ - രുദ്ധ്യേ | ശിരഃ | വൈ | ഏതത് | യജ്ഞസ്യ |
 യത് | ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ-ധാനം | വിഷ്ണോഃ | രരാടം |
 അസി | വിഷ്ണോഃ | പൃഷ്ഠം | അസി | ഇതി | ആഹ |
 തസ്ഥാത് | ഏതാവദ്ധേത്യേതാവത് - ധാ | ശിരഃ |
 വിഷ്വതുമിതി വി-സ്യുതം | വിഷ്ണോഃ ( ) | സ്യുഃ | അസി |
 വിഷ്ണോഃ | ധ്രുവം | അസി | ഇതി | ആഹ | വൈഷ്ണവം |
 ഹി | ദേവതയാ | ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ - ധാനം | യം |
 പ്രഥമം | ഗ്രന്ഥിം | ഗ്രന്ഥീയാത് | യത് | തം | ന |
 വിസ്രപ്തസയേദിതി വി - സ്രപ്തസയേത് | അമേഹേന |

അധ്യര്യുഃ | പ്രേതി | മീയേത | തസ്മാത് | സഃ |

വിസ്രസ്യ ഇതി വി - സ്രസ്യഃ | **48 (76) (പത്നീ-ഹന്യുർ -**

വാ പൃഥിവ്യാ-വിഷ്വതം വിഷ്ണോഃ-ഷഡിച്ശതിശ്ച) (A9)

6.2.10.1

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യഭിമാ ദത്തേ
 പ്രസൂത്യാ അശിനോർ ബാഹുഭ്യാമിത്യാഹാശിനൗ
 ഹി ദേവാനാമധാർയു ആസ്താം പൃഷ്ണാ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ
 യതൈ വജ്ര ഇവ വാ ഏഷാ യദഭിരഭിരസി
 നാരിരസീത്യാഹ ശാന്തൈ കാണ്ഡേ കാണ്ഡേ വൈ
 ക്രിയമാണേ യജ്ഞച് രക്ഷാച്സി ജിഹ്വാച്സന്തി
 പരിലിഖിതച് രക്ഷഃ പരിലിഖിതാ അരാതയ ഇത്യാഹ
 രക്ഷസാമപഹത്യാ- [ ] **49**

6.2.10.1 - Padam

ദേവസ്യ | ത്വാ | സവിതുഃ | പ്രസവ ഇതി പ്ര - സവേ |
 ഇതി | അഭിം | ഏതി | ദത്തേ | പ്രസൂത്യാ ഇതി
 പ്ര-സൂതൈ | അശിനോഃ | ബാഹുഭ്യാമിതി ബാഹു-ഭ്യാം |
 ഇതി | ആഹ | അശിനൗ | ഹി | ദേവാനാം |
 അധ്യര്യു ഇതി | ആസ്താം | പൃഷ്ണഃ | ഹസ്താഭ്യാം | ഇതി |

ആഹ | യതൈ" | വജ്രഃ | ഇവ | വൈ | ഏഷാ | യത് |
അഭിഃ | അഭിഃ | അസി | നാരിഃ | അസി | ഇതി | ആഹ |
ശാന്തൈ" | കാണ്ഡകാണ്ഡ ഇതി കാണ്ഡ - കാണ്ഡ |
വൈ | ക്രിയമാണേ | യജ്ഞം | രക്ഷാപ്സി |
ജിഹ്വാപ്സന്തി | പരിലിഖിതമിതി പരി-ലിഖിതം | രക്ഷഃ |
പരിലിഖിതാ ഇതി പരി - ലിഖിതാഃ | അരാതയഃ | ഇതി |
ആഹ | രക്ഷസാം | അപഹത്യാ ഇത്യപ-ഹതൈ | **49 (50)**

6.2.10.2

ഇദമഹ" രക്ഷസോ ഗ്രീവാ അപി കൃന്താമി യോഽസ്താൻ
ദേഷ്ടി യം ച വയം ദിഷ്ഠ ഇത്യാഹ ദൗ വാവ പുരുഷൗ
യം ചൈവ ദേഷ്ടി യശ്ചൈനം ദേഷ്ടി തയോരേവാന-
ന്തരായം ഗ്രീവാഃ കൃന്തതി ദിവേ താഽന്തരിക്ഷായ ത്വാ
പൃഥിവൈ ത്വേത്യാഹൈഭ്യ ഏവൈനാം ലോകേഭ്യഃ
പ്രോക്ഷതി പരസ്താദർവാചീം പ്രോക്ഷതി തസ്താത്- [ ] **50**

6.2.10.2 - Padam

ഇദം | അഹം | രക്ഷസഃ | ഗ്രീവാഃ | അപീതി | കൃന്താമി |
യഃ | അസ്താൻ | ദേഷ്ടി | യം | ച | വയം | ദിഷ്ഠഃ | ഇതി |
ആഹ | ദൗ | വാവ | പുരുഷൗ | യം | ച | ഏവ | ദേഷ്ടി |

യഃ | ച | ഏനം | ദേഷ്ടീ | തയോഃ | ഏവ |
അനന്തരായമിത്യനന്തഃ - ആയം | ഗ്രീവാഃ | കൃന്തതി |
ദിവേ | ത്വാ | അന്തരിക്ഷായ | ത്വാ | പൃഥിവൈ | ത്വാ |
ഇതി | ആഹ | ഏഭ്യഃ | ഏവ | ഏനാം | ലോകേഭ്യഃ |
പ്രേതി | ഉക്ഷതി | പരസ്താത് | അർവാചീം | പ്രേതി |
ഉക്ഷതി | തസ്താത് | **50 (50)**

6.2.10.3

പരസ്താദർവാചീം മനുഷ്യാ ഉർജമുപ ജീവന്തി ക്രൂരമിവ
വാ ഏതത് കരോതി യത് ഖനത്യപോഽവ നയതി ശാന്തൈ
യവമതീരവ നയത്യുർഗൈ യവ ഉർഗുദുംബര
ഉർജൈവോർജ്യ് സമർധയതി യജമാനേന
സമ്മിതാദുംബരീ ദവതി യാവാനേവ യജമാനസ്താവതീ-
മേവാസ്തി-ന്നൂർജം ദധാതി പിതൃണാഽ സദനമസീതി
ബർഹിരവ സ്തൃണാതി പിതൃഭേവത്യാ(1)൮- [ ] **51**

6.2.10.3 - Padam

പരസ്താത് | അർവാചീം | മനുഷ്യാഃ | ഉർജം | ഉപേതി |
ജീവന്തി | ക്രൂരം | ഇവ | വൈ | ഏതത് | കരോതി | യത് |
ഖനതി | അപഃ | അവേതി | നയതി | ശാന്തൈ |

യവ്¹മതീ¹രിതി യവ്¹ - മതീഃ¹ | അ¹വേതി¹ | നയ¹തി¹ | ഊ¹ർക്¹ |
 വൈ¹ | യവഃ¹ | ഊ¹ർക്¹ | ഉ¹ദു¹ംബരഃ¹ | ഊ¹ർജാ¹ | ഏ¹വ¹ | ഉ¹ർജം¹ |
 സ¹മിതി¹ | അ¹ർധയ¹തി¹ | യ¹ജമാ¹നേന¹ | സ¹മ്മി¹തേതി¹
 സം-¹മിതാ¹ | ഔ¹ദു¹ംബരീ¹ | ദ¹വതി¹ | യാ¹വാൻ¹ | ഏ¹വ¹ |
 യ¹ജമാ¹നഃ¹ | താ¹വതീം¹ | ഏ¹വ¹ | അ¹സി¹ന്¹ | ഊ¹ർജം¹ | ദ¹ധാ¹തി¹ |
 പി¹തൃ¹ണാം¹ | സ¹ദനം¹ | അ¹സി¹ | ഇ¹തി¹ | ബ¹ർഹിഃ¹ | അ¹വേതി¹ |
 സ്തൃ¹ണാ¹തി¹ | പി¹തൃ¹ഭേ¹വ¹ത്യ¹മിതി¹ പി¹തൃ¹ - ഭേ¹വ¹ത്യം¹ | **51 (50)**

6.2.10.4

ഹേ¹തദ്-യ¹ന്നി¹ഖാ¹തം ധേ¹ദ്-ബ¹ർഹി¹ര¹ന¹വ¹സ്തീ¹ർയ¹ മി¹നു¹യാ¹ത്
 പി¹തൃ¹ഭേ¹വ¹ത്യാ¹ നി¹ഖാ¹താ¹ സ¹യാ¹ദ്-ബ¹ർഹി¹ര¹വ¹സ്തീ¹ർയ¹
 മി¹നോ¹ത്യ¹സ¹യാ¹മേ¹വൈ¹നാം¹ മി¹നോ¹ത്യ¹മോ¹ സ്വാ¹രു¹ഹ-
 മേ¹വൈ¹നാം¹ ക¹രോ¹ത്യു¹ദ്-ദി¹വഃ¹ സ്തൃ¹ഭാ¹നാ¹ന്ത¹രി¹ക്ഷം¹
 പൃ¹ണേ¹ത്യാ¹ഹൈ¹ഷാം¹ ലോ¹കാ¹നാം¹ വി¹ധൃ¹തൈ¹
 ദൃ¹താ¹ന¹സ്താ¹ മാ¹രു¹തോ¹ മി¹നോ¹തി¹ത്യാ¹ഹ ദൃ¹താ¹നോ¹ ഹ
 സ്തൃ¹ വൈ¹ മാ¹രു¹തോ¹ ഭേ¹വാ¹നാ¹മ¹ൗ¹ദു¹ംബരീം¹ മി¹നോ¹തി¹
 തേ¹നൈ¹വൈ- [ ] **52**

6.2.10.4 - Padam

ഹി । ഏതത് । യത് । നിഖാതമിതി നി - ഖാതം । യത് ।
 ബർഹിഃ । അനവസ്തീര്യേത്യനവ - സ്തീര്യ । മിനുയാത് ।
 പിതൃഭേവത്യേതി പിതൃ-ഭേവത്യാ । നിഖാതേതി നി-ഖാതാ ।
 സ്യാത് । ബർഹിഃ । അവസ്തീര്യേത്യവ - സ്തീര്യ । മിനോതി ।
 അസ്യാം । ഏവ । ഏനാം । മിനോതി । അഥോ ഇതി ।
 സ്വാരുഹമിതി സ്വ - രൂഹം । ഏവ । ഏനാം । കരോതി ।
 ഉദിതി । ദിവം । സ്തഭാന । ഏതി । അന്തരിക്ഷം । പുണ് ।
 ഇതി । ആഹ । ഏഷാം । ലോകാനാം । വിധൃത്യാ ഇതി
 വി - ധൃതൈ । ദൃതാനഃ । ത്വാ । മാരുതഃ । മിനോതു ।
 ഇതി । ആഹ । ദൃതാനഃ । ഹ । സ്ഥു । വൈ । മാരുതഃ ।
 ദേവാനാം । ഔദുംബരീം । മിനോതി । തേന । ഏവ । **52 (50)**

6.2.10.5

-നാം മിനോതി ബ്രഹ്മവനിം ത്വാ ക്ഷത്രവനിമിത്യാഹ
 യഥായജുരേവൈതദ് ഘൃതേന ദ്യാവാപൃഥിവീ ആ
 പൃണേമാമിത്യൗദുംബരീയാം ജുഹോതി ദ്യാവാപൃഥിവീ
 ഏവ രസേനാനക്ത്യാ-ന്മന്വ-വസ്രവയത്യാന്തമേവ
 യജമാനം തേജസാ-നക്തേന്ദ്രമസീതി ഛദിരധി നി

ദധാത്യൈന്ദ്രഃ ഹി ദേവതയാ സദോ വിശ്വജനസ്യ
 ഛായേത്യാഹ വിശ്വജനസ്യ ഹ്യേഷാ ഛായാ യഥ്
 സദോ നവചരദി- [ ] 53

6.2.10.5 - Padam

ഏനാം । മിനോതി । ബ്രഹ്മവനിമിതി ബ്രഹ്മ - വനിം । ത്വാ ।
 ക്ഷത്രവനിമിതി ക്ഷത്ര - വനിം । ഇതി । ആഹ ।
 യഥായജുരിതി യഥാ - യജുഃ । ഏവ । ഏതത് । ഘൃതേൻ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവീ ഇതി ദ്യാവാ-പൃഥിവീ । ഏതി । പൃണ്ണമാം ।
 ഇതി । ഔദുംബര്യം । ജുഹോതി । ദ്യാവാ പൃഥിവീ ഇതി
 ദ്യാവാ -പൃഥിവീ । ഏവ । രസേന । അനക്തി ।
 ആന്തമിത്യാ - അന്തം । അമ്പസ്രാവയതീയനു-
 അവസ്രാവയതി । ആന്തമിത്യാ-അന്തം । ഏവ । യജമാനം ।
 തേജസാ । അനക്തി । ഐന്ദ്രം । അസി । ഇതി । ചരദിഃ ।
 അധി । നീതി । ദധാതി । ഐന്ദ്രം । ഹി । ദേവതയാ । സദഃ ।
 വിശ്വജനസ്യേതി വിശ്വ-ജനസ്യ । ഛായാ । ഇതി । ആഹ ।
 വിശ്വജനസ്യേതി വിശ്വ - ജനസ്യ । ഹി । ഏഷാ । ഛായാ ।
 യത് । സദഃ । നവചരദീതി നവ - ചരദി । 53 (50)

6.2.10.6

തേജസ്കാമസ്യ മിനുയാത് ത്രിവൃതാ സ്തോമേന സമ്മിതം
 തേജസ്ത്രിവൃത് തേജസ്വേവ ഭവ-തേയുകാദശ-
 ഛരദീന്ദ്രിയകാമ-സൈകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുഗീന്ദ്രിയം
 ത്രിഷ്ടുഗീന്ദ്രിയാവേവ ഭവതി പഞ്ചദശഛരദി ദ്രാതൃവ്യവതഃ
 പഞ്ചദശോ വജ്രോ ദ്രാതൃവ്യാഭിഭൂത്യൈ സപ്തദശഛരദി
 പ്രജാകാമസ്യ സപ്തദശഃ പ്രജാപതിഃ പ്രജാപതേരാപ്യാ
 ഏകവിംശതിഛരദി പ്രതിഷ്ഠാകാമ-സൈകവിംശഃ
 സ്തോമാനാം പ്രതിഷ്ഠാ പ്രതിഷ്ഠിത്യാ ഉദരം വൈ സദ
 ഊർഗുദ്യുംബരോ മധ്യത ഔദ്യുംബരീം മിനോതി മധ്യത
 ഏവ പ്രജാനാമൂർജം ദധാതി തസ്മാൻ- [ ] 54

6.2.10.6 - Padam

തേജസ്കാമസ്യേതി തേജഃ - കാമസ്യ । മിനുയാത് ।
 ത്രിവൃതേതി ത്രി - വൃതാ । സ്തോമേന । സമ്മിതമിതി
 സം - മിതം । തേജഃ । ത്രിവൃദിതി ത്രി - വൃത് । തേജസ്വീ ।
 ഏവ । ഭവതി । ഏകാദശഛരദീതേയുകാദശ - ഛരദി ।
 ഇന്ദ്രിയകാമസ്യേതീന്ദ്രിയ - കാമസ്യ ।
 ഏകാദശാക്ഷരേതേയുകാദശ - അക്ഷരാ । ത്രിഷ്ടുക് ।

ഇന്ദ്രിയം । ത്രിഷ്ടുക് । ഇന്ദ്രിയാവീ । ഏവ । ദവതി ।
 പഞ്ചദശഛരീതി പഞ്ചദശ - ഛരീ । ദ്രാത്യവ്യവത ഇതി
 ദ്രാത്യവ്യ - വതഃ । പഞ്ചദശ ഇതി പഞ്ച - ദശഃ । വജ്രഃ ।
 ദ്രാത്യവ്യാഭിഭൂത്യാ ഇതി ദ്രാത്യവ്യ - അഭിഭൂത്യൈ ।
 സപ്തദശഛരീതി സപ്തദശ - ഛരീ । പ്രജാകാമസ്യേതി
 പ്രജാ - കാമസ്യ । സപ്തദശ ഇതി സപ്ത - ദശഃ ।
 പ്രജാപതിരിതി പ്രജാ-പതിഃ । പ്രജാപതേരിതി പ്രജാ-
 പതേഃ । ആപ്തൈഃ । ഏകവിച്ശതിഛരീത്യേകവിച്ശതി-
 ഛരീ । പ്രതിഷ്ഠാകാമസ്യേതി പ്രതിഷ്ഠാ - കാമസ്യ ।
 ഏകവിച്ശ ഇത്യേക-വിച്ശഃ । സ്തോമാനാം । പ്രതിഷ്ഠേതി
 പ്രതി - സ്ഥാ । പ്രതിഷ്ഠിത്യാ ഇതി പ്രതി - സ്ഥിത്യൈ ।
 ഊദരം । വൈ । സദഃ । ഊർക് । ഉദുംബരഃ । മധ്യതഃ ।
 ഔദുംബരീം । മിനോതി । മധ്യതഃ । ഏവ । പ്രജാനാമിതി
 പ്ര - ജാനാം । ഊർജം । ദധാതി । തസ്മാത് । **54 (50)**

6.2.10.7

മധ്യത ഊർജാ ഭൂഞ്ജതേ യജമാനലോകേ വൈ
 ദക്ഷിണാനി ഛരീച്ഛി ദ്രാത്യവ്യലോക ഉത്തരാണി

ദക്ഷിണാ॑ന്യു॒ത്തരാ॑ണി ക॒രോതി॑ യ॒ജമാ॑ന-മേ॒വാ-യ॒ജമാ॑നാ-
 ദു॒ത്തരം॑ ക॒രോതി॑ ത॒സ്മാദ് യ॒ജമാ॑നോ॒ഽയ॒ജമാ॑നാദു॒ത്തരോ॑
 ഽ॒ന്തർവ॑ർതാൻ ക॒രോതി॑ വ്യാവൃ॒ത്തൈത്യ॑ ത॒സ്മാദ॑ര॒ണ്യം
 പ്ര॒ജാ ഉ॒പ ജീ॑വന്തി പ॒രി ത്വാ॑ ഗി॒ർവ॒ണോ॑ ഗി॒ര ഇ॒ത്യാഹ॑
 യ॒ഥായ॒ജുരേ॒വൈതദി॑ന്ദ്ര॒സ്യ സ്യൂ॒രസീ॑ന്ദ്ര॒സ്യ ധ്രു॒വ-
 മ॒സീത്യാ॑ഹൈന്ദ്ര॒ഽഹി॑ ദേ॒വത॑യാ സദോ ( ) യം പ്ര॒ഥ॒മം
 ഗ്ര॒ന്ഥിം ഗ്ര॒ഥീ॑യാദൃത് തം ന വി॒സ്ര॒ഽസ॒യേദമേ॑ഹേ॒നാ-
 ധ॒ർയുഃ പ്ര॒മീ॑യേത ത॒സ്മാദ് സ॒ വി॒സ്ര॒സ്യഃ॑ । 55

6.2.10.7 - Padam

മ॒ധ്യതഃ॑ । ഉ॒ർജാ॑ । ദു॒ഞ്ജ॒തേ॑ । യ॒ജമാ॑ന॒ലോക॑ ഇ॒തി
 യ॒ജമാ॑ന - ലോ॒കേ । വൈ॑ । ദക്ഷി॑ണാ॒നി । ധ॒രീഽഷീ॑ ।
 ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യലോ॑ക ഇ॒തി ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യ - ലോ॒കേ ।
 ഉ॒ത്തരാ॑ണീ॒ത്യുത് - തരാ॑ണി । ദക്ഷി॑ണാ॒നി ।
 ഉ॒ത്തരാ॑ണീ॒ത്യുത്-തരാ॑ണി । ക॒രോതി॑ । യ॒ജമാ॑നം । ഏ॒വ ।
 അ॒യ॒ജമാ॑നാത് । ഉ॒ത്തര॑മി॒ത്യുത്-തരം॑ । ക॒രോതി॑ । ത॒സ്മാത്॑ ।
 യ॒ജമാ॑നഃ । അ॒യ॒ജമാ॑നാത് । ഉ॒ത്തര॑ ഇ॒ത്യുത്-തരഃ॑ ।
 അ॒ന്തർവ॑ർതാ॒നിത്യ॑നഃ - വ॒ർതാൻ॑ । ക॒രോതി॑ ।

വ്യാവൃ॑ത്താ॒ ഇതി॑ വി - ആവൃ॑ത്തേ॒ യ । തസ്മാ॑ത് ।
 അ॒ർണ്യം । പ്ര॒ജാ ഇതി॑ പ്ര - ജാഃ । ഉ॒പേതി॑ । ജീ॒വന്തി॑ ।
 പരീ॑തി । ത്വാ । ഗി॒ർവ॒ണഃ । ഗി॒രഃ । ഇതി॑ । ആ॒ഹ ।
 യ॒ഥായ॑ജു॒രിതി॑ യ॒ഥാ - യ॒ജുഃ । ഏ॒വ । ഏ॒തത് । ഇ॒ന്ദ്രസ്യ॑ ।
 സ്യുഃ॑ । അ॒സി । ഇ॒ന്ദ്രസ്യ॑ । ധ്രു॒വം । അ॒സി । ഇതി॑ । ആ॒ഹ ।
 ഐ॒ന്ദ്രം । ഹി । ദേ॒വത॑യാ । സ॒ദഃ ( ) । യം । പ്ര॒ഥ॒മം ।
 ഗ്ര॒ന്ഥിം । ഗ്ര॒ന്ഥീ॒യാത് । യത് । തം । ന । വി॒സ്ര॒ച്ഛ॒സ॒യേദി॑തി
 വി - സ്ര॒ച്ഛ॒സ॒യേത് । അ॒മേ॒ഹേൻ । അ॒ധാ॒ര്യുഃ । പ്രേ॒തി ।
 മീ॒യേത॑ । തസ്മാ॑ത് । സഃ । വി॒സ്ര॒സ്യ॑ ഇതി॑
 വി - സ്ര॒സ്യുഃ । 55 (65) (അ॒പ॒ഹ॒തേ॒യ - തസ്മാ॑ത് -
 പി॒തൃദേ॒വത്യം॑ - തേ॒ന്നൈ॒വ - ന॒വ॒ച॒രദി॑ - തസ്മാ॑ത് - സ॒ദഃ -
 പ॒ഞ്ച॒ദശ॑ ച) (A10)

6.2.11.1

ശി॒രോ വാ ഏ॒തദ്-യ॑ജ്ഞസ്യ യ॒ദ്ധവി॑ർധാ॒നം പ്രാ॑ണാ
 ഉ॒പര॑വാ ഹ॒വിർധാ॑നേ ഖായ॒ന്തേ തസ്മാ॑ച്ഛീ॒ർഷൻ പ്രാ॑ണാ
 അ॒ധസ്താ॑ത് ഖായ॒ന്തേ തസ്മാ॑ദധസ്താ॑ച്ഛീ॒ർഷഃ പ്രാ॑ണാ
 ര॒ക്ഷോ॒ഹണോ॑ വ॒ലഗ്ന॑ഹനോ വൈ॒ഷ്ണ॒വാൻ ഖ॒നാമീ॑ത്യാ॒ഹ

വൈഷ്ണവാ ഹി ദേവതയോപരവാ അസുരാ വൈ
 നിര്യന്തോ ദേവാനാം പ്രാണേഷു വലഗാൻ നൃപനൻ
 താൻ ബാഹുമാത്രേനവിന്ദൻ തസ്മാദ് ബാഹുമാത്രാഃ
 ഖായന്ത ഇദമഹം തം വലഗമുദപാമി- [ ] 56

6.2.11.1 - Padam

ശിരഃ | വൈ | ഏതത് | യജ്ഞസ്യ | യത് | ഹവിർധാനമിതി
 ഹവിഃ - ധാനം | പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ | ഉപരവാ
 ഇത്യുപ - രവാഃ | ഹവിർധാന ഇതി ഹവിഃ - ധാനേ |
 ഖായന്തേ | തസ്മാത് | ശീർഷ്ണ | പ്രാണാ ഇതി
 പ്ര - അനാഃ | അധസ്താത് | ഖായന്തേ | തസ്മാത് |
 അധസ്താത് | ശീർഷ്ണഃ | പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ |
 രക്ഷോഹണ ഇതി രക്ഷഃ - ഹനഃ | വലഗഹന ഇതി
 വലഗ - ഹനഃ | വൈഷ്ണവാൻ | ഖനാമി | ഇതി | ആഹ |
 വൈഷ്ണവാഃ | ഹി | ദേവതയാ | ഉപരവാ ഇത്യുപ - രവാഃ |
 അസുരാഃ | വൈ | നിര്യന്ത ഇതി നിഃ - യന്തഃ | ദേവാനാം |
 പ്രാണേഷിതി പ്ര - അനേഷു | വലഗാനിതി വല - ഗാൻ |
 നീതി | അഖനന് | താൻ |

ബാഹുമാത്രാ ഇതി ബാഹു-മാത്രേ । അനഗിതി । അവിന്ദന് ।
 തസ്മാത് । ബാഹുമാത്രാ ഇതി ബാഹു-മാത്രാഃ । വായന്തേ ।
 ഇദം । അഹം । തം । വലഗമിതി വല - ഗം । ഉദിതി ।

വപാമി । 56 (50)

6.2.11.2

യം നഃ സമാനോ യമസമാനോ നിചഖാനേത്യാഹ ദൗ
 വാവ പുരുഷൗ യശ്ചൈവ സമാനോ യശ്ചാസമാനോ
 യമേവാസൈ തൗ വലഗം നിഖനതസ്മേവോദപതി
 സംത്യുണത്തി തസ്മാത് സംത്യുണാ അന്തരതഃ പ്രാണാ ന
 സം ഭിനത്തി തസ്മാദസംഭിന്നാഃ പ്രാണാ അപോഽവ നയതി
 തസ്മാദാർദ്രാ അന്തരതഃ പ്രാണാ യവമതീരവ നയ- [ ] 57

6.2.11.2 - Padam

യം । നഃ । സമാനഃ । യം । അസമാനഃ । നിചഖാനിതി
 നി - ചഖാന । ഇതി । ആഹ । ദൗ । വാവ । പുരുഷൗ । യഃ ।
 ച । ഏവ । സമാനഃ । യഃ । ച । അസമാനഃ । യം । ഏവ ।
 അസൈ । തൗ । വലഗമിതി വല - ഗം । നിഖനത ഇതി
 നി - ഖനതഃ । തം । ഏവ । ഉദിതി । വപതി । സമിതി ।
 ത്യുണത്തി । തസ്മാത് । സംത്യുണാ ഇതി സം - ത്യുണാഃ ।

അന്തരതഃ | പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ | ന | സമിതി |
 ഭിന്നത്തി | തസ്മാത് | അസംഭിന്നാ ഇത്യസം - ഭിന്നാഃ |
 പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ | അപഃ | അവേതി | നയതി |
 തസ്മാത് | ആർദ്രാഃ | അന്തരതഃ | പ്രാണാ ഇതി പ്ര-അനാഃ |
 യവമതീരിതി യവ - മതീഃ | അവേതി | നയതി | **57 (50)**

6.2.11.3

-ത്യൂർഗ്ഗൈ യവഃ പ്രാണാ ഉപരവാഃ പ്രാണേഷ്വവോർജം
 ദധാതി ബർഹിരവ സ്തൃണാതി തസ്മാല്പോമശാ അന്തരതഃ
 പ്രാണാ ആജ്യേന വ്യാഘാരയതി തേജോ വാ ആജ്യം
 പ്രാണാ ഉപരവാഃ പ്രാണേഷ്വവ തേജോ ദധാതി ഹനു വാ
 ഏതേ യജ്ഞസ്യ യദധിഷ്ഠവണേ ന സം തൃണന്ത്യ
 സംതൃണ്ണേ ഹി ഹനു അഥോ ഖലു ദീർഘസോമേ
 സംതൃദ്യേ ധൃത്യേ ശിരോ വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ
 യദ്ധവിർധാനം- [ ] **58**

6.2.11.3 - Padam

ഊർക് | വൈ | യവഃ | പ്രാണാ ഇതി പ്ര-അനാഃ | ഉപരവാ
 ഇത്യുപ - രവാഃ | പ്രാണേഷിതി പ്ര - അനേഷു | ഏവ |
 ഊർജം | ദധാതി | ബർ.ഹിഃ | അവേതി | സ്തൃണാതി |

തസ്മാത് | ലോമശാഃ | അന്തരതഃ | പ്രാണാ ഇതി പ്ര-അനാഃ |
 ആജ്യേന | വ്യാഘാരയതീതി വി-ആഘാരയതി | തേജഃ |
 വൈ | ആജ്യം | പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ | ഉപരവാ
 ഇത്യുപ - രവാഃ | പ്രാണേഷിതി പ്ര - അനേഷു | ഏവ |
 തേജഃ | ദധാതി | ഹനു ഇതി | വൈ | ഏതേ ഇതി |
 യജ്ഞസ്യ | യത് | അധിഷ്വണേ ഇത്യധി - സവ്നേ |
 ന | സമിതി | തൃണത്തി | അസന്ത്യണ്ണേ ഇത്യസം-ത്യണ്ണേ |
 ഹി | ഹനു ഇതി | അഥോ ഇതി | ഖലു | ദീർഘസോമ ഇതി
 ദീർഘ - സോമേ | സംത്യദ്യേ ഇതി സം - ത്യദ്യേ |
 ധൃത്യേ | ശിരഃ | വൈ | ഏതത് | യജ്ഞസ്യ | യത് |
 ഹവിർധാനമിതി ഹവിഃ - ധാനം | **58 (50)**

6.2.11.4

പ്രാണാ ഉപരവാ ഹനു അധിഷ്വണേ ജിഹ്വാ ചർമ
 ഗ്രാവാണോ ദന്താ മുഖമാഹവനീയോ നാസികോ-ത്തരവേദി-
 രൂദരഃ സദോ യദാ ഖലു വൈ ജിഹ്വയാ ദമ്സ്വാധി ഖാദത്യഥ
 മുഖം ഗച്ഛതി യദാ മുഖം ഗച്ഛത്യഥോദരം ഗച്ഛതി
 തസ്മാദ്ധവിർധാനേ ചർമന്നധി ഗ്രാവദിരഭിഷുത്യാ^{ss*}
 ഹവനീയേ ഹുത്വാ പ്രത്യഞ്ചഃ പരേത്യ സദസി ദക്ഷയന്തി യോ

വൈ വിരാജോ യജ്ഞമുഖേ ദോഹം വേദ ദൂഹ ഏവൈ ( )
 നാമീയം വൈ വിരാട് തസ്യൈ ത്വക് ചർമോധോധിഷ്ഠവണേ
 സ്തനാ ഉപരവാ ഗ്രാവാണോ വത്സാ ജൃതിജോ ദൂഹന്തി
 സോമഃ പയോ യ ഏവം വേദ ദൂഹ ഏവൈനാം । 59

6.2.11.4 - Padam

പ്രാണാ ഇതി പ്ര - അനാഃ । ഉപരവാ ഇത്യുപ - രവാഃ ।
 ഹനു ഇതി । അധിഷ്ഠവണേ ഇത്യധി - സവനേ । ജിഹ്വാ ।
 ചർമ । ഗ്രാവാണഃ । ദന്താഃ । മുഖം । ആഹവനീയ ഇത്യാ-
 ഹവനീയഃ । നാസികാ । ഉത്തരവേദിരിത്യുത്തര - വേദിഃ ।
 ഉദരം । സദഃ । യദാ । ഖലു । വൈ । ജിഹ്വയാ । ദത്സവിതി
 ദത് - സു । അധീതി । ഖാദതി । അഥ । മുഖം । ഗച്ഛതി ।
 യദാ । മുഖം । ഗച്ഛതി । അഥ । ഉദരം । ഗച്ഛതി । തസ്മാത് ।
 ഹവിർധാന ഇതി ഹവിഃ - ധാനേ । ചർമൻ । അധീതി ।
 ഗ്രാവദിരിതി ഗ്രാവ - ദിഃ । അഭിഷുത്യേത്യഭി - സുത്യ ।
 ആഹവനീയ ഇത്യാ - ഹവനീയേ । ഹുത്വാ । പ്രത്യഞ്ചഃ ।
 പരേത്യേതി പരാ-ഇത്യ । സദസി । ഭക്ഷയന്തി । യഃ । വൈ ।
 വിരാജ ഇതി വി-രാജഃ । യജ്ഞമുഖ ഇതി യജ്ഞ - മുഖേ ।

ദോഹം | വേദ | ദുഹേ | ഏവ ( ) | ഏനാം | ഇയം | വൈ |
 വിരാഡിതി വി - രാട് | തസ്യൈ | ത്വക് | ചർമ | ഊധഃ |
 അധിഷ്ഠണേ ഇത്യധി - സവനേ | സ്തനാഃ | ഉപരവാ
 ഇത്യുപ - രവാഃ | ഗ്രാവാണഃ | വർസാഃ | ഋതിജഃ |
 ദുഹന്തി | സോമഃ | പയഃ | യഃ | ഏവം | വേദ | ദുഹേ |
 ഏവ | ഏനാം | **59 (73) (വപാമി - യവമതീരവ നയതി -**
ഹവിർദ്ധാന - മേവ - ത്രയോവിഴ്ശതിശ്ച) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(യദുഭാ - ദേവാസുരാഃ മിഥ - സ്തേഷാഴ് - സുവർഗം -
 യദാ അനീശാനഃ - പുരോഹവിഷി - തേഭ്യഃ -
 സോത്തരവേദിർ - ബദ്ധൻ - ദേവസ്യാഭിം വ്രജഃ -
 ശിരോ വാ - ഏകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(യദുഭാ - വിത്യാഹ ദേവാനാം - യജ്ഞോ ദേവേഭ്യോ -
 ന രമായ - യജമാനായ - പരസ്താദർവാചീ -
 നവ പഞ്ചാശത്)

പദ പാഠേ (വാക്യ സഹിത) - ഷഷ്ടകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ

First and Last Padam of Second Prasnam of 6th Kandam

(യദുഭൗ - ദുഹ ഏവൈനാം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ സംഹിതായാം

പദ പാഠേ ഷഷ്ടകാണ്ഡേ ദ്വിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 6 – Prasanam 2– TS 6.2

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	341
Anuvakam 2	7	361
Anuvakam 3	5	266
Anuvakam 4	5	275
Anuvakam 5	5	263
Anuvakam 6	4	218
Anuvakam 7	5	253
Anuvakam 8	6	294
Anuvakam 9	4	226
Anuvakam 10	7	365
Anuvakam 11	4	223
Total →	59	3085

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in